

NR 151/2014

**NARASTANIE OBAW ZWIĄZANYCH
Z WPROWADZENIEM EURO**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

- ▶ Plany wejścia Polski do strefy euro budzą negatywne reakcje. Większość dorosłych Polaków (68%) jest przeciwna przyjęciu przez nasz kraj wspólnej waluty. Wprowadzenie euro popiera jedynie 24% ankietowanych. Od lutego 2013 roku odsetek zwolenników przystąpienia Polski do strefy euro zmniejszył się o 5 punktów i obecnie należy do najniższych w historii naszych badań.
- ▶ Częstsze niż kiedykolwiek wcześniej są obawy dotyczące skutków przyjęcia euro. Niekorzystnych dla zwykłych ludzi następstw zmiany waluty spodziewa się 67% badanych (o 7 punktów więcej niż w lutym 2013 roku). Przekonanie, że zwykli ludzie zyskają na wprowadzeniu euro, wyraża tylko co piąty respondent (20%, o 5 punktów mniej niż poprzednio).
- ▶ Obecnie wyraźnie więcej osób niż w latach ubiegłych skłonnych jest kwestionować spodziewane pozytywne efekty ekonomiczne wprowadzenia wspólnej waluty. Niemal połowa badanych (49%, o 9 punktów więcej niż w lutym 2013 roku) obawia się, że przyjęcie euro będzie niekorzystne dla polskiej gospodarki. Pozytywnych gospodarczych skutków tego posunięcia oczekuje jedynie 30% ankietowanych (o 6 punktów mniej niż wówczas).
- ▶ Wśród najważniejszych skutków wprowadzenia euro wskazywano przede wszystkim na wzrost cen (64%), niekorzystny kurs wymiany złotego na euro (42%), ułatwienia dla podróżujących (35%) oraz utratę przez Polskę możliwości prowadzenia samodzielnej polityki pieniężnej (27%).

Przystępując do Unii Europejskiej Polska zobowiązała się przyjąć europejską walutę, jednak termin jej wprowadzenia nie został określony. Kryzys finansowy, który wybuchł w 2008 roku, a którego skutki odczuła także Polska, sprawił, że plany rządu Donalda Tuska zakładające szybkie przyjęcie europejskiej waluty trzeba było odłożyć. Obecnie ponownie realna staje się perspektywa wejścia Polski do strefy euro. O rozpoczęcie debaty na temat wprowadzenia euro w naszym kraju zaapelował niedawno prezydent Bronisław Komorowski.

STOSUNEK DO CZŁONKOSTWA POLSKI W UE

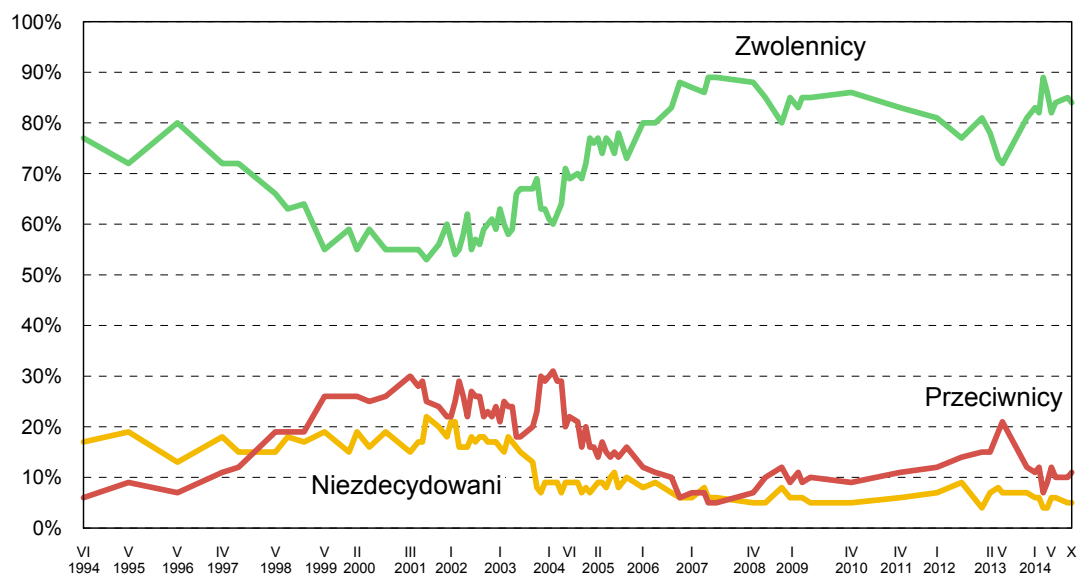
Utrzymuje się bardzo wysoki poziom społecznego poparcia dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej¹. Do jego zwolenników zalicza się dziś 84% ogółu dorosłych Polaków, przeciw przynależności naszego kraju do UE jest co dziewiąty badany (11%).

Tabela 1

Stosunek do członkostwa Polski w UE	Wskazania respondentów według terminów badań																		
	2009		2010	2011	2012			2013				2014							
	IV	VI	IV	IV	I	VII	XII	II	IV	V	XI	I	II	III	IV	V	VI	IX	X
w procentach																			
Zwolennicy	85	85	86	83	81	77	81	78	73	72	81	83	82	89	86	82	84	85	84
Przeciwnicy	9	10	9	11	12	14	15	15	19	21	12	11	12	7	9	12	10	10	11
Niezdecydowani	6	5	5	6	7	9	4	7	8	7	7	6	6	4	4	6	6	5	5

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (293) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 9–15 października 2014 roku na liczącej 919 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. STOSUNEK DO CZŁONKOSTWA POLSKI W UE

Poparcie dla członkostwa Polski w UE bardzo wyraźnie dominuje we wszystkich grupach społeczno-demograficznych uwzględnionych w analizach. Jest ono powszechnie wyrażane przez osoby najlepiej wykształcone i sytuowane – z wyższym wykształceniem (92%), o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1500 zł (93%). Ponadprzeciętny poziom akceptacji członkostwa notujemy także wśród respondentów o lewicowej (90%) lub centrowej orientacji politycznej (89%). Zwolennicy przynależności Polski do UE mają wyraźną przewagę w elektoratach wszystkich partii politycznych cieszących się obecnie największym poparciem społecznym. Mimo względnie wysokiego odsetka przeciwników integracji europejskiej w elektoracie Nowej Prawicy Janusza Korwin-Mikkego także wśród sympatyków tej jednoznacznie antyunijnej partii przeważają zwolennicy członkostwa Polski w UE.

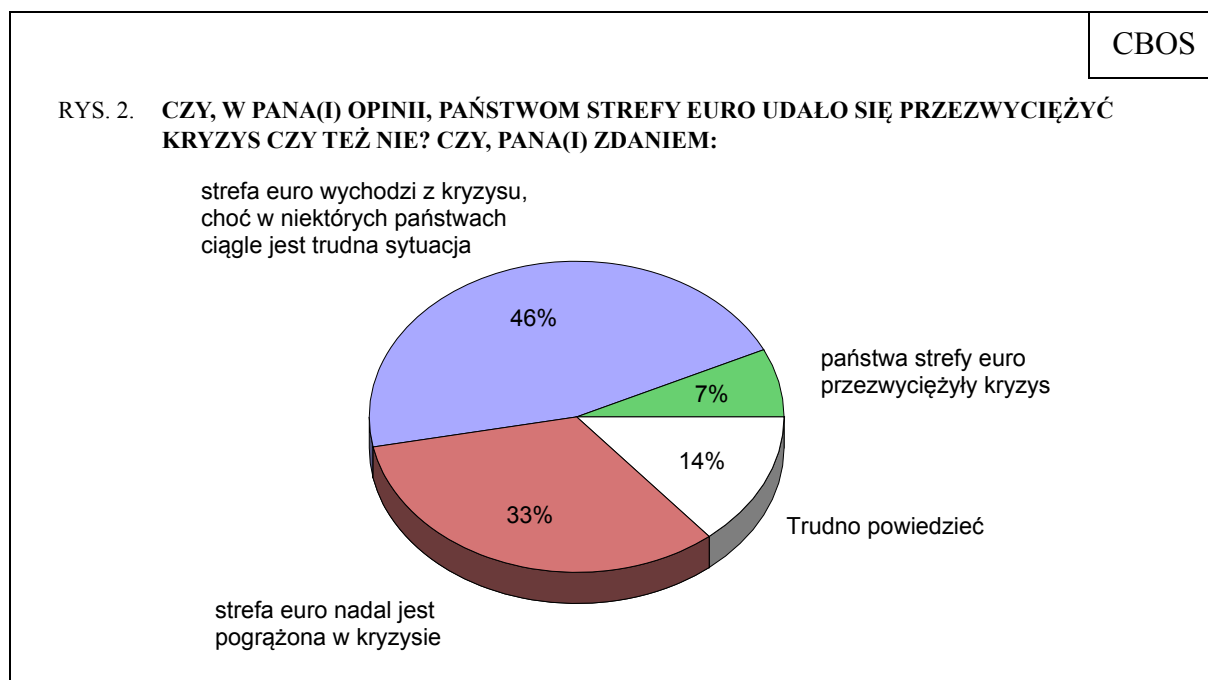
Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Stosunek do członkostwa Polski w UE		
	zwolennicy	przeciwnicy	niezdeterminowani
	w procentach		
PO	95	4	1
SLD	90	2	8
PSL*	88	5	7
PiS wraz z SP i PR	79	17	4
Nowa Prawica*	62	33	5

* Dane dotyczące zwolenników tych partii należy interpretować ostrożnie ze względu na niewielką ich liczebność w badanej próbie

POSTRZEGANIE SYTUACJI W STREFIE EURO

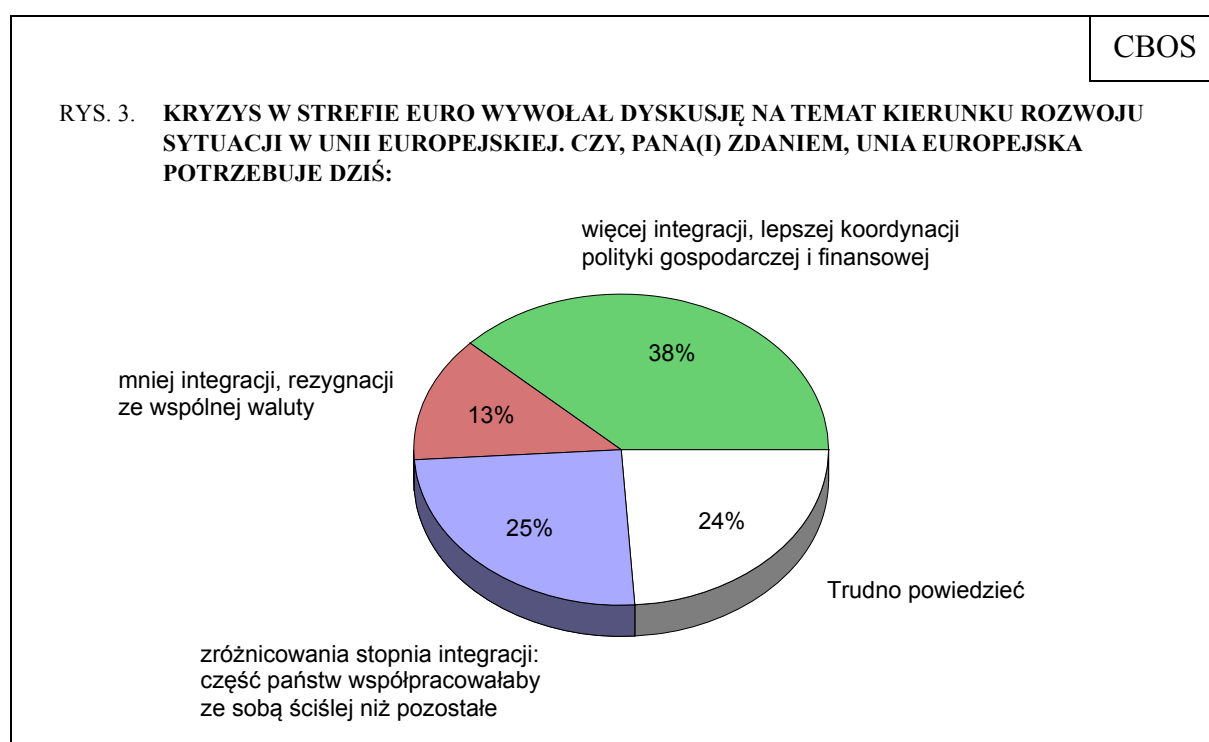
Sytuacja gospodarcza w strefie euro i generalnie w Unii Europejskiej nadal nie jest zadowalająca – wprawdzie w 2013 roku większość państw unijnych odnotowała wzrost gospodarczy, jednak z reguły był on niewielki, a ogółem w krajach należących do strefy euro PKB nieco zmalał. Wiele państw, w tym przede wszystkim Grecja, nadal boryka się z wysokim deficytem w sektorze instytucji rządowych i samorządowych oraz jego nadmiernym zadłużeniem. Wydaje się zatem, że Polacy dość trafnie diagnozują sytuację w strefie euro, twierdząc, iż mimo pewnych oznak poprawy nie można jeszcze mówić, że państwa należące do tej strefy zdołały przezwyciężyć kryzys. Niemal połowa badanych (46%) skłania się do przekonania, że euroland wychodzi z kryzysu, choć w niektórych krajach sytuacja jest w dalszym ciągu trudna. Co trzeci ankietowany (33%) sądzi, że strefa euro nadal jest pogrążona w kryzysie. Tylko stosunkowo nieliczni (7%) uważają, że państwa należące do tej strefy już przezwyciężyły kryzys.

Kryzys w strefie euro pokazał, że zachowanie wspólnej waluty wymaga lepszej koordynacji polityki finansowej i gospodarczej krajów, które przyjęły euro. Alternatywą dla zacieśnienia integracji jest rezygnacja ze wspólnej waluty. Dla państw takich jak Polska zwiększenie integracji w strefie euro oznacza przede wszystkim pogłębienie się istniejącego już podziału w ramach UE na kraje ściślej i luźniej ze sobą współpracujące. Stąd też potrzeba

włączenia się w główny nurt europejskiej integracji jest jednym z najczęściej pojawiających się w polskiej debacie publicznej argumentów mających przemawiać za możliwie szybkim wejściem Polski do strefy euro.

Mimo trudności, z jakimi wciąż boryka się strefa euro, tylko 13% badanych uważa, że Europa potrzebuje dziś mniej integracji i rezygnacji ze wspólnej waluty. Największa część respondentów (38%) jest zdania, że Unia Europejska powinna integrować się bardziej niż dotychczas, co w kontekście sytuacji w eurolandzie oznacza lepszą koordynację polityki finansowej i gospodarczej. Co czwarty badany (25%) nie boi się podziałów w Europie i opowiada się za różnicowaniem stopnia integracji i współpracy w UE.

Opinie w tej kwestii wyraźnie różnicują preferencje partyjne. Za pogłębianiem integracji w Unii Europejskiej opowiadają się przede wszystkim zwolennicy PO. W znacznej mierze prointegracyjny elektorat ma także SLD. Na przeciwległym biegunie sytuują się sympatycy Nowej Prawicy Janusza Korwin-Mikkego, spośród których znaczna część uważa, że w ogóle należy zrezygnować ze wspólnej waluty. Zdeklarowani wyborcy PSL i PiS są podzieleni w opiniach i pod względem stosunku do zacieśniania integracji lokują się między sympatykami PO i SLD a zwolennikami Nowej Prawicy.

Tabela 3

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, Unia Europejska potrzebuje dziś:			
	więcej integracji, lepszej koordynacji polityki gospodarczej i finansowej	mniej integracji, rezygnacji ze wspólnej waluty	zróżnicowania stopnia integracji: część państw współpracowałyby ze sobą ściślej niż pozostałe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	53	7	29	11
SLD	46	13	20	21
PSL*	33	20	21	26
PiS wraz z SP i PR	32	12	29	27
Nowa Prawica*	18	38	26	18

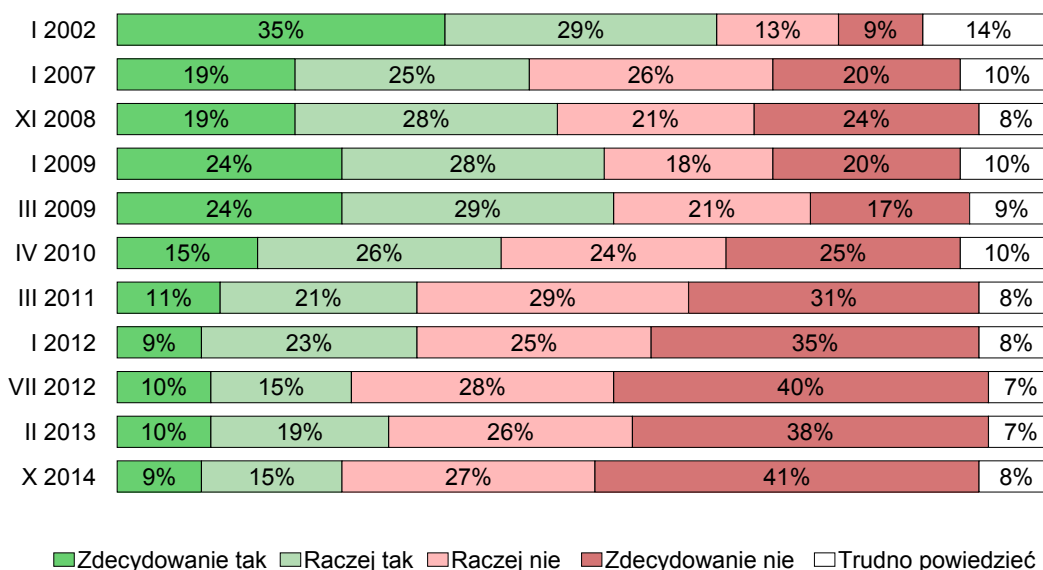
* Dane dotyczące zwolenników tych partii należy interpretować ostrożnie ze względu na niewielką ich liczebność w badanej próbie

POPARCIE DLA WPROWADZENIA EURO W POLSCE

Projekt wprowadzenia w Polsce euro budzi negatywne reakcje. Zdecydowana większość dorosłych Polaków (68%) jest przeciwna przyjęciu przez nasz kraj wspólnej waluty. Odsetek zwolenników wprowadzenia euro należy do najniższych w historii badań CBOS – obecnie decyzję tę popiera jedynie 24% ankietowanych (o 5 punktów procentowych mniej niż w lutym 2013 roku, kiedy ostatnio badaliśmy tę kwestię). Co ciekawe, sprzeciw wobec przyjęcia euro jest nie tylko częstszy, ale także bardziej kategorycznie wyrażany niż akceptacja (odpowiedzi *zdecydowanie nie* są częstsze niż *raczej nie*, podczas gdy w przypadku deklaracji aprobaty jest odwrotnie).

Największe (sięgające 64%) poparcie dla zastąpienia złotego przez euro odnotowaliśmy w styczniu 2002 roku, przed akcesją Polski do UE. Już po wejściu do Unii akceptacja przystąpienia naszego kraju do strefy euro osłabła. W latach 2007–2008 odsetki zwolenników i przeciwników przyjęcia europejskiej waluty były zbliżone. W pierwszym kwartale 2009 roku, po przystąpieniu Słowacji do strefy euro i w okresie dyskusji nad możliwością i zasadnością szybkiego przyjęcia euro przez Polskę, poparcie dla wprowadzenia wspólnej waluty ponownie zwiększyło się do 52%–53%. W kolejnych latach, kiedy znane już były problemy finansowe Grecji, a potem innych państw europejskich, akceptacja wprowadzenia wspólnej waluty w naszym kraju osłabła.

RYS. 4. CZY ZGODZIŁ(A)BY SIĘ PAN(I) NA ZASTĄPIENIE POLSKIEGO PIENIĄDZA (ZŁOTEGO) WSPÓLNYM DLA WIELU PAŃSTW UE PIENIĄDZEM – EURO?

Sprzeciw wobec przystąpienia Polski do strefy euro przeważa we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych. Relatywnie najwięcej zwolenników zastąpienia złotego przez euro jest wśród mieszkańców dużych, ponadpółmilionowych miast (36%) oraz osób o wyższym statusie społeczno-ekonomicznym: badanych z wyższym wykształceniem (29%) oraz ankietowanych o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1500 zł (33%). Przeciwnicy przyjęcia przez Polskę euro dominują także w elektoratach wszystkich ugrupowań politycznych cieszących się obecnie największym poparciem społecznym. Stosunkowo najczęściej zwolenników przystąpienia naszego kraju do strefy euro można spotkać wśród sympatyków PO. Najbardziej niechętni temu projektowi są zadeklarowani wyborcy PiS i Nowej Prawicy Janusza Korwin-Mikkego.

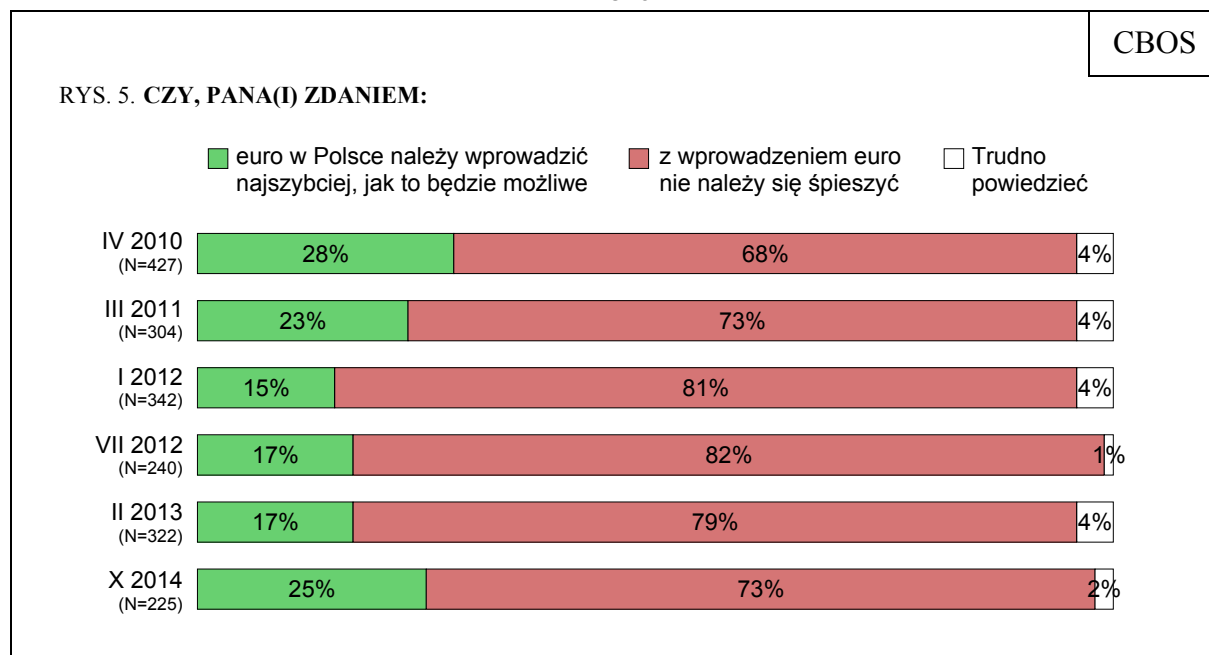
Tabela 4

Potencjalne elektoraty	Czy zgodził(a)by się Pan(i) na zastąpienie polskiego pieniądza (złotego) wspólnym dla wielu państw UE pieniądzem – euro?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	40	53	7
PSL*	24	65	11
SLD	22	74	4
PiS wraz z SP i PR	17	78	5
Nowa Prawica*	16	81	3

* Dane dotyczące zwolenników tych partii należy interpretować ostrożnie ze względu na niewielką ich liczebność w badanej próbie

Zdecydowana większość osób przekonanych o zasadności przyjęcia wspólnej europejskiej waluty sądzi, że nie należy się z tym spieszyć. Tego zdania jest blisko trzy czwarte zwolenników przyjęcia euro (73%). Za możliwie najszybszym jego wprowadzeniem w Polsce opowiada się co czwarty respondent popierający tę decyzję.

ODPOWIEDZI OSÓB ZGADZAJĄCYCH SIĘ NA ZASTĄPIENIE ŻŁOTEGO WSPÓLNYM DLA WIELU PAŃSTW UE PIENIĄDZEM
– EURO

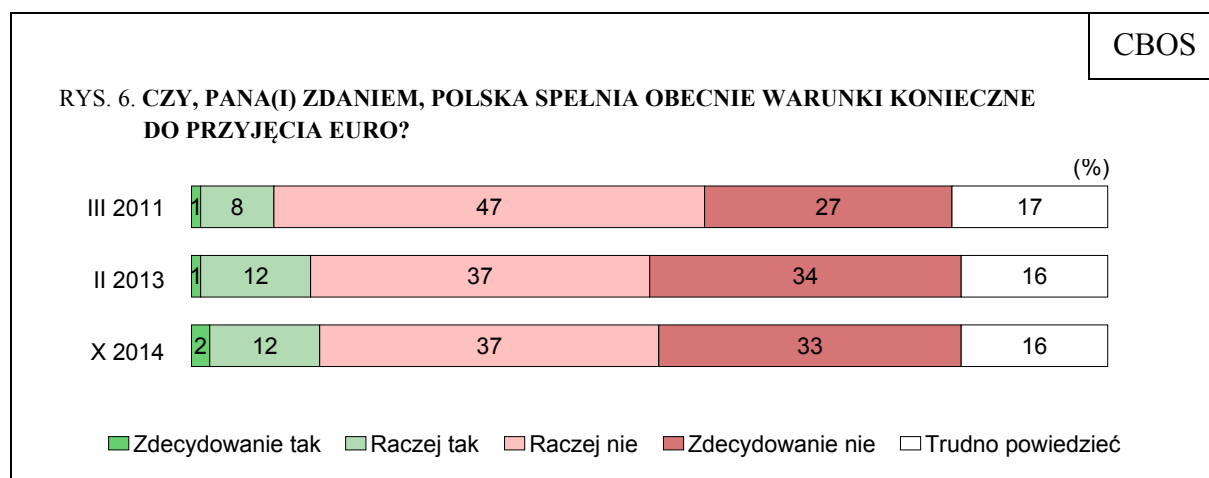
PRZYGOTOWANIE POLSKI DO WPROWADZENIA EURO

Polska nie wypełnia obecnie wszystkich przyjętych na mocy traktatu z Maastricht kryteriów konwergencji pozwalających na pełne uczestnictwo w Unii Gospodarczej i Walutowej². Ze względu na objęcie Polski do 2015 roku procedurą nadmiernego deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych niewypełnione pozostaje kryterium fiskalne. Polska nie uczestniczy także w mechanizmie EMR II, wprowadzającym przez minimum dwa lata przed przystąpieniem do unii walutowej usztywnienie kursu narodowej waluty w stosunku do euro. Formalnie rzecz biorąc, najwcześniejszym możliwym terminem przyjęcia przez Polskę euro byłby zatem rok 2016.

Wydaje się, że znaczna część Polaków ma świadomość, że nasz kraj nie wypełnia jeszcze kryteriów warunkujących możliwość wprowadzenia euro. Przekonanie, że Polska

² Por. Monitor konwergencji nominalnej, październik 2014, dostępny na stronie Ministerstwa Finansów: http://www.mf.gov.pl/documents/764034/1002547/monitor_2014_10.pdf

nie spełnia warunków koniecznych do przyjęcia euro, deklaruje bowiem 70% badanych. Opinie w tej kwestii nie zmieniły się od lutego 2013 roku.

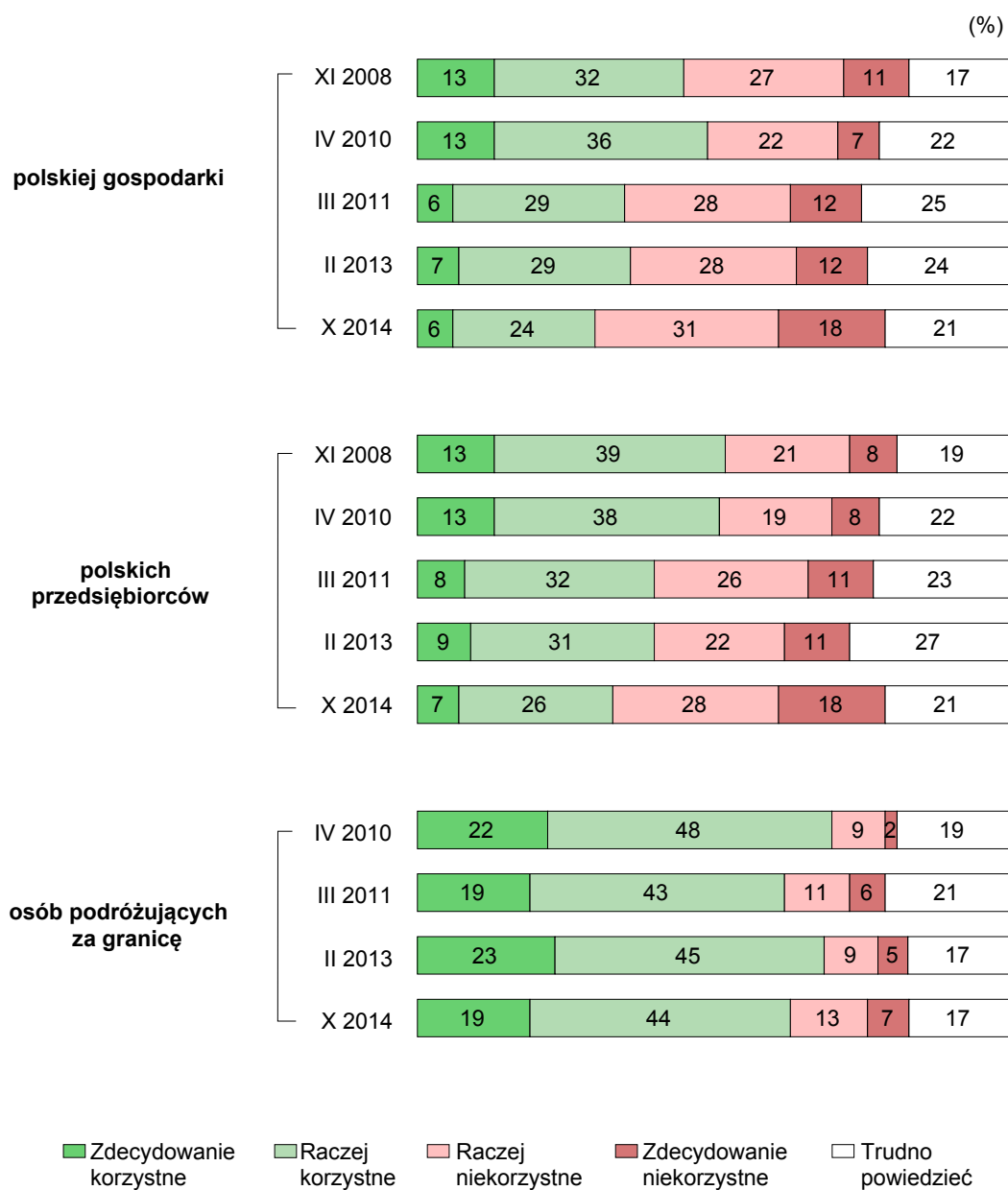
Przeświadczenie, że Polska nie spełnia obecnie warunków umożliwiających przystąpienie do strefy euro, dominuje we wszystkich grupach społeczno-demograficznych.

PRZEWIDYWANE SKUTKI PRZYJĘCIA EURO

Wraz ze wzrostem sceptycyzmu wobec przystąpienia Polski do strefy euro pogorszyły się także przewidywane skutki tej decyzji. Obecnie wyraźnie więcej osób niż w latach ubiegłych skłonnych jest kwestionować spodziewane pozytywne efekty ekonomiczne wprowadzenia wspólnej waluty. Niemal połowa badanych (49%, o 9 punktów więcej niż w lutym 2013 roku) obawia się, że przyjęcie euro będzie niekorzystne dla polskiej gospodarki. Pozytywnych gospodarczych skutków tego posunięcia oczekuje jedynie 30% badanych (o 6 punktów mniej niż wówczas). Blisko połowa respondentów (46%, o 13 punktów więcej niż w lutym ubiegłego roku) jest zdania, że polscy przedsiębiorcy stracą w wyniku wprowadzenia europejskiej waluty. Korzyści dla przedsiębiorców spodziewa się co trzeci ankietowany (33%, o 7 punktów mniej niż poprzednio).

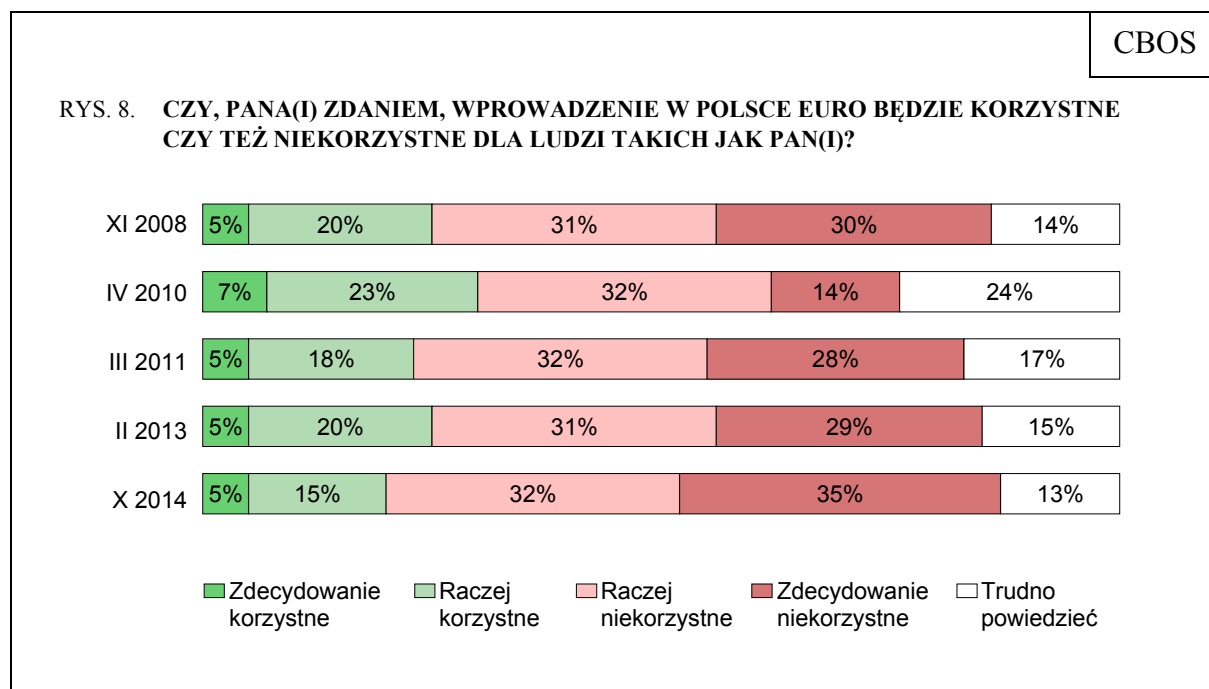
Mniej powszechne niż półtora roku temu jest także przekonanie, iż wprowadzenie euro będzie korzystne dla osób podróżujących za granicę. Z opinią tą zgadza się obecnie 63% badanych, o 5 punktów procentowych mniej niż w lutym ubiegłego roku. Jednocześnie odsetek osób przekonanych, że także wyjeżdżający za granicę stracą na przyjęciu euro, wzrósł z 14% do 20%.

RYS. 7. CZY, PANA(I) ZDANIEM, WPROWADZENIE W POLSCE EURO BĘDZIE KORZYSTNE CZY TEŻ NIEKORZYSTNE DLA:

Nawet w okresie, kiedy społeczna akceptacja przyjęcia euro była jeszcze względnie wysoka i przeważały nadzieje na gospodarcze korzyści z przynależności do strefy euro, respondenci uważali, że ludzie tacy jak oni stracą w wyniku tej decyzji. Obecnie obawy te wyrażane są częściej niż kiedykolwiek wcześniej. Niekorzystnych dla zwykłych ludzi następstw zmiany waluty spodziewa się 67% ankietowanych (o 7 punktów więcej niż

w lutym 2013 roku). Przekonanie, że zwykli ludzie zyskają na wprowadzeniu euro, wyraża tylko co piąty badany (20%, o 5 punktów mniej niż poprzednio).

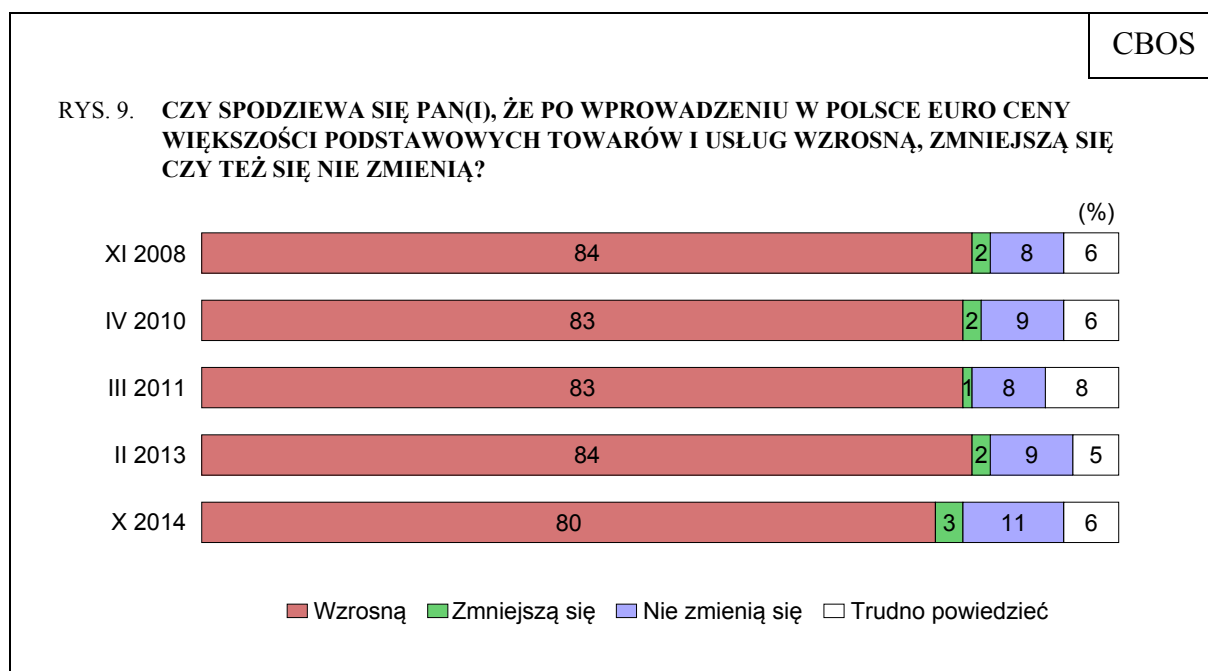
Opinie na temat skutków wprowadzenia euro dla respondenta i ludzi takich jak on zależą przede wszystkim od postrzeganych warunków bytu. Badani źle oceniający warunki materialne swojego gospodarstwa domowego zdecydowanie częściej niż inni obawiają się niekorzystnych następstw wejścia Polski do strefy euro (tylko 5% z nich twierdzi, że ludzie tacy jak oni zyskają na przyjęciu europejskiej waluty, natomiast 81% uważa, że stracą). Generalnie nieco mniej obaw związanych z konsekwencjami wprowadzenia euro dla zwykłych ludzi mają osoby o wyższym statusie społeczno-ekonomicznym (z wyższym wykształceniem, osiągający ponadprzeciętne miesięczne dochody *per capita*) oraz mieszkańcy największych miast. Ponadto korzyści z przyjęcia euro częściej niż przeciętnie spodziewają się młodzi respondenci (od 18 do 24 roku życia), zwłaszcza uczniowie i studenci, oraz właściciele firm. Niezależnie od tych różnicowań, we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych przeważa przekonanie, że zwykli ludzie stracą na przystąpieniu Polski do strefy euro. Opinia ta dominuje także w elektoratach wszystkich najważniejszych ugrupowań politycznych.

Tabela 5

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie w Polsce euro będzie korzystne czy też niekorzystne dla ludzi takich jak Pan(i)?		
	Korzystne	Niekorzystne	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	34	53	13
SLD	21	73	6
Nowa Prawica*	20	74	6
PSL*	17	73	10
PiS wraz z SP i PR	12	76	12

* Dane dotyczące zwolenników tych partii należy interpretować ostrożnie ze względu na niewielką ich liczebność w badanej próbie

Nadal niemal powszechne jest przekonanie, że po wprowadzeniu w Polsce euro ceny większości towarów i usług wzrosną (80%).

ARGUMENTY ZA I PRZECIW WPROWADZENIU EURO

Aby w pełniejszy sposób zbadać społeczne postawy wobec wprowadzenia euro, przedstawiliśmy badanym różne stwierdzenia zawierające argumenty zarówno za, jak i przeciw przystąpieniu Polski do strefy euro, prosząc, aby ustosunkowali się do każdego z nich. Pozwoliło to na pokazanie szerszego kontekstu stosunku Polaków do wprowadzenia euro, nieograniczającego się do jego spodziewanych skutków społeczno-gospodarczych.

Jak pokazują wyniki badania, bardziej nośne społecznie okazują się argumenty przeciwników wprowadzenia euro w Polsce niż jego zwolenników. Powszechnie podzielane są obawy dotyczące niekorzystnego kursu wymiany złotego na euro – przekonanie, że Polacy stracą na wymianie, wyraża aż 80% ogółu badanych. Ponad dwie trzecie respondentów (68%) uważa, że na wprowadzenie euro jest za wcześnie, ponieważ różnice w poziomie rozwoju między Polską a krajami strefy euro są jeszcze zbyt duże. Jak wiadomo, to m.in. dysproporcje w rozwoju ekonomicznym między krajami, które przyjęły wspólną walutę, przyczyniły się do kryzysu w strefie euro. Kryzys ten to kolejny przekonujący dla dużej części opinii publicznej (65% badanych) sygnał, że wspólna waluta się nie sprawdziła. Mniej sugestywny jest argument, że wprowadzenie euro oznacza ograniczenie możliwości prowadzenia przez Polskę niezależnej polityki pieniężnej, niemniej jednak z tym stwierdzeniem – skądinąd oczywistym – zgadza się ponad połowa badanych (56%).

Jedną z korzyści związanych z przyjęciem euro jest eliminacja ryzyka związanego ze zmianą kursu złotego wobec euro. Wprawdzie, jak pokazują wyniki badania, Polacy znajdują coraz mniej uzasadnień dla przyjęcia euro w naszym kraju, jednak w większości (59%) dostrzegają, że jego wprowadzenie oznaczać będzie większą stabilizację walutową.

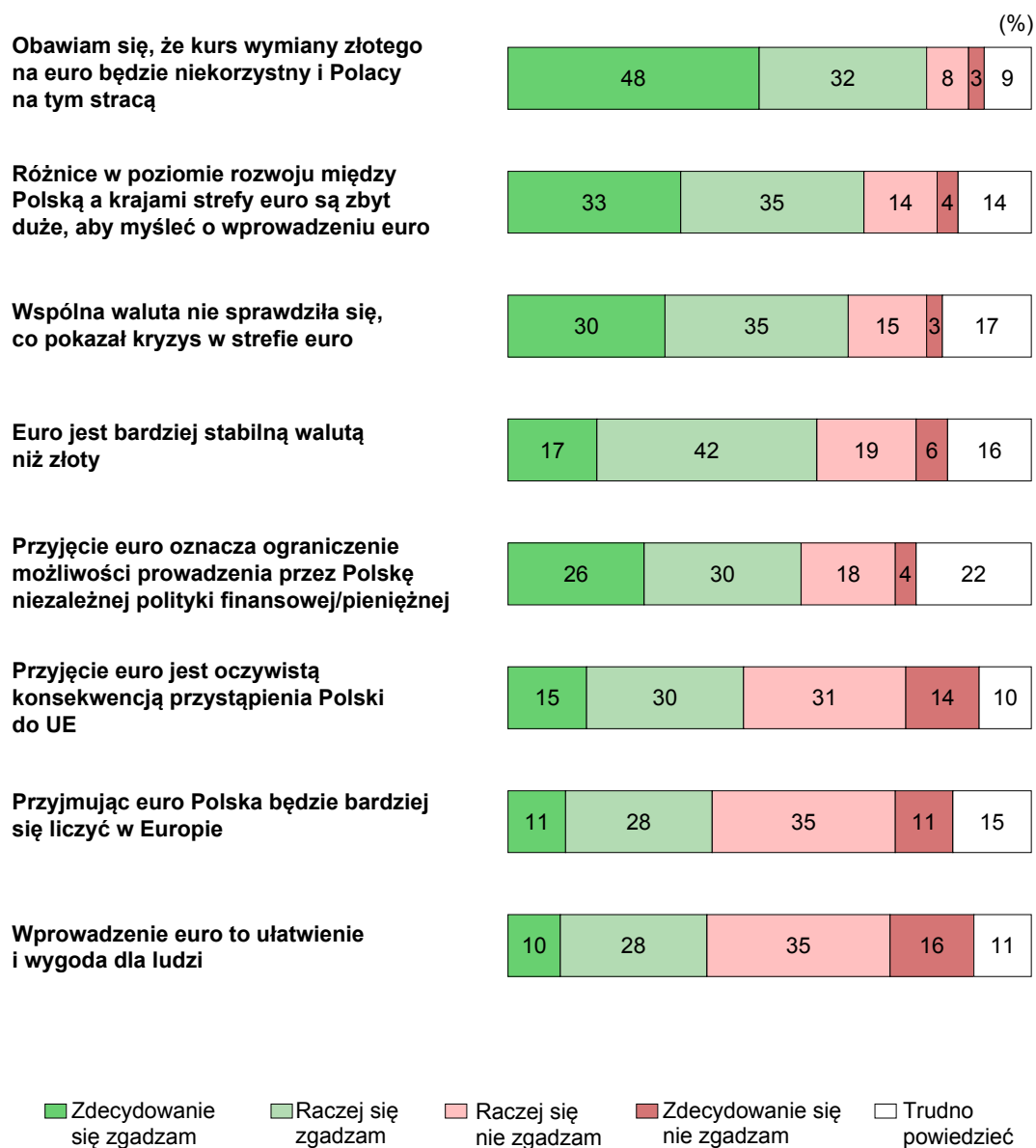
Jednym z najczęściej podnoszonych ostatnio argumentów mających przemawiać za szybkim przyjęciem przez Polskę euro jest potrzeba pozostania w głównym nurcie integracji europejskiej i tym samym zapewnienia sobie większego wpływu na politykę Unii. Polacy nie są w pełni przekonani co do tego, że przyjmując euro nasz kraj będzie się bardziej liczył w Europie – z opinią tą zgadza się 39% badanych, natomiast 46% jej nie podziela.

Podjęciem decyzję o wejściu do Unii Europejskiej Polacy – świadomie czy też nie – zgodzili się na przyjęcie w przyszłości (nieokreślonej) wspólnej waluty. Niezależnie od tego wiele osób uważa, że przystąpienie do strefy euro jest logiczną konsekwencją decyzji o akcesji, kolejnym etapem europejskiej integracji. W naszym badaniu z opinią tą zgodziło się 45% respondentów, tyle samo (45%) zakwestionowało jednak twierdzenie, że przyjęcie euro jest oczywistą konsekwencją przynależności do UE.

Coraz bardziej ostatnio niesprzyjający klimat społeczny wokół przyjęcia przez Polskę euro widać także w tym, że ponad połowa Polaków (51%) nie zgadza się z poglądem, że wprowadzenie wspólnej waluty to ułatwienie i wygoda dla ludzi. Tę wydawałoby się mało kontrowersyjną opinię podziela mniej niż dwie piąte badanych (38%).

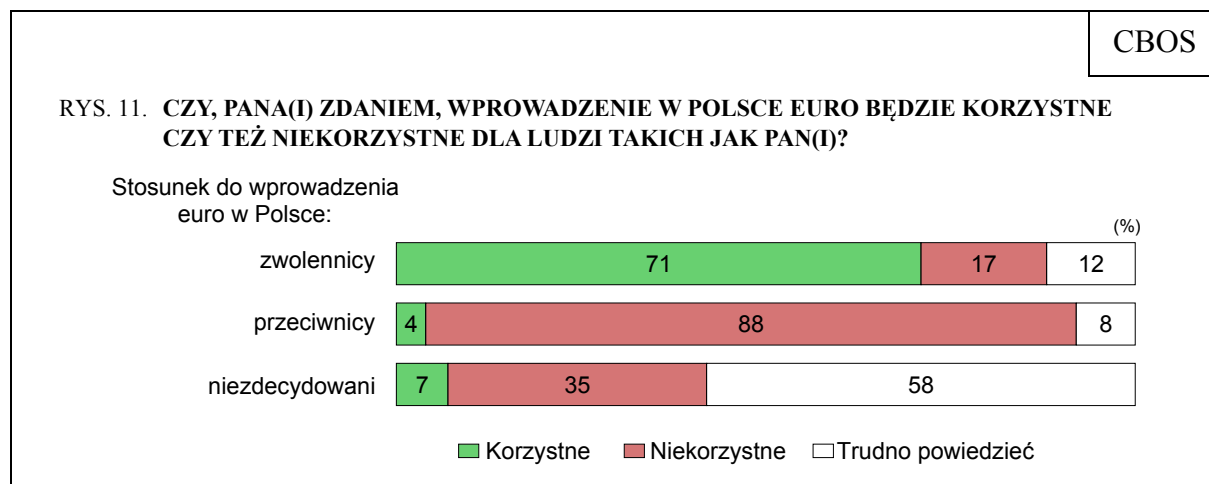
RYS. 10. Z KTÓRYMI Z PODANYCH NIŻEJ STWIERDZEŃ DOTYCZĄCYCH EUROPEJSKIEJ WALUTY PAN(I) SIĘ ZGADZA, A Z KTÓRYMI NIE?

ZWOLENNICY I PRZECIWNICY WSPÓLNEJ WALUTY O WPROWADZENIU W POLSCE EURO

Jak wynika z analiz, wszystkie omówione aspekty ewentualnego przyjęcia przez Polskę euro, poczynając od oceny sytuacji w strefie euro aż do przewidywanych uwarunkowań i następstw tej decyzji, istotnie wiążą się ze stosunkiem do wprowadzenia euro. Zdecydowanie najsilniej na nastawienie do przyjęcia przez Polskę euro wpływa postrzeganie

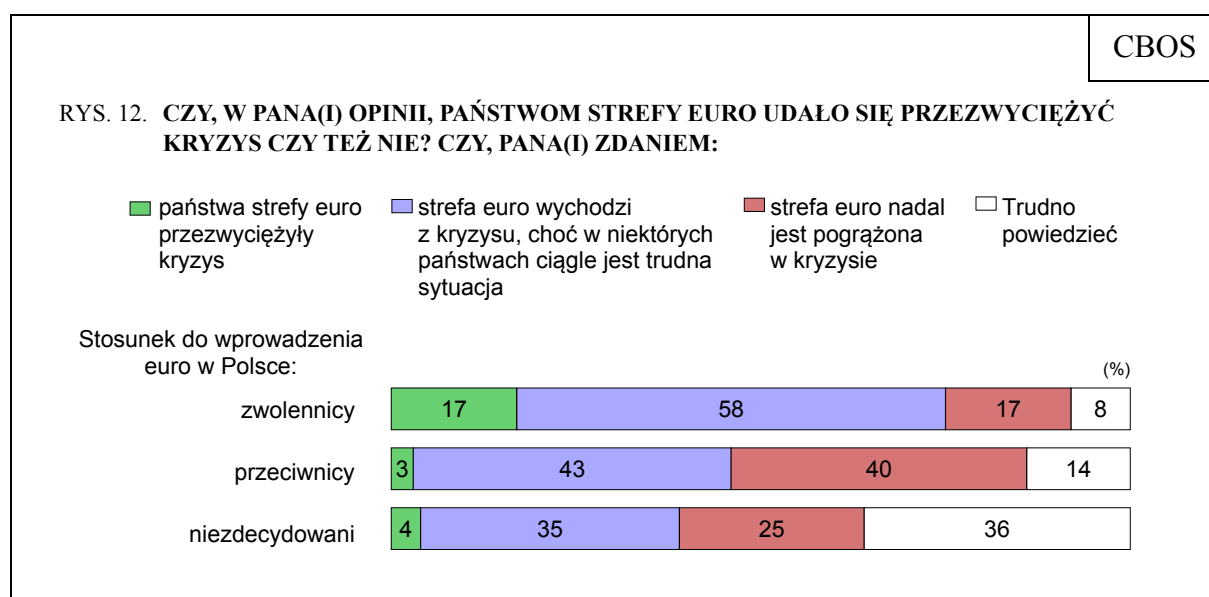
skutków tej decyzji dla respondentów i ludzi takich jak on. Poparcie dla wprowadzenia euro w naszym kraju jest niemal tożsame z przekonaniem o pozytywnych efektach tej decyzji dla zwykłych ludzi i odwrotnie: sprzeciw wobec przyjęcia wspólnej waluty oznacza przeświadczenie, że ludzie w Polsce stracą w wyniku przystąpienia do strefy euro.

Zwolennicy i przeciwnicy euro w naszym kraju bardzo wyraźnie różnią się w opiniach na temat wprowadzenia europejskiej waluty. Zwolennicy przystąpienia Polski do strefy euro, którzy – dla przypomnienia – stanowią dziś około jednej czwartej ogółu dorosłych Polaków, ze względny optymizmem oceniają perspektywy eurolandu: ich zdaniem strefa euro wychodzi z kryzysu, choć w niektórych państwach sytuacja jest nadal trudna. Przeważająca część z nich nie zgadza się przy tym z opinią, iż kryzys w strefie euro dowodzi, że wspólna waluta się nie sprawdziła. Według osób popierających wprowadzenie w Polsce euro, posunięcie to jest oczywistą konsekwencją przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, a posługiwanie się wspólną walutą jest wygodne i stanowi ułatwienie dla ludzi. Ich zdaniem, przyjęcie euro oznacza większą stabilizację walutową oraz wzrost pozycji Polski w Europie. Większość zwolenników wprowadzenia w Polsce euro spodziewa się pozytywnych społeczno-ekonomicznych następstw tej decyzji – według nich przyjęcie euro będzie korzystne dla polskiej gospodarki, polskich przedsiębiorców oraz osób podróżujących za granicę. Mimo nadziei związanych z wejściem do strefy euro, większość zwolenników tego kroku liczy się ze wzrostem cen po wprowadzeniu wspólnej waluty. Zwolennikom euro towarzyszą także inne obawy i zastrzeżenia dotyczące przyjęcia przez Polskę europejskiej waluty. Większość z nich ma świadomość, że nasz kraj nie spełnia obecnie warunków koniecznych do przyjęcia euro. Ponad połowa jest zdania, że różnice w poziomie rozwoju między Polską a państwami strefy euro są zbyt duże, aby spieszyć się z wprowadzeniem

europejskiej waluty. Większość zwolenników przyjęcia euro obawia się także niekorzystnego kursu wymiany złotego na euro. Ponadto znaczna część z nich dostrzega ograniczenie możliwości prowadzenia przez Polskę suwerennej polityki pieniężnej.

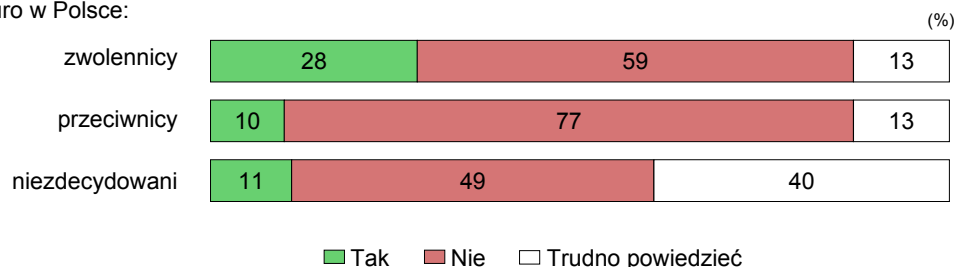
W ocenie przeciwników wprowadzenia w Polsce euro niewiele przemawia za przyjęciem tej waluty. Zdaniem wielu z nich strefa euro jest nadal pogrążona w kryzysie. W opinii większości z nich problemy eurolandu dowodzą, że projekt wspólnej europejskiej waluty w istocie zakończył się klęską. Większość przeciwników euro podważa przekonanie, że przyjęcie euro jest czymś oczywistym, kolejnym etapem europejskiej integracji. Ich zdaniem Polska nie jest gotowa na przyjęcie euro – nie spełnia koniecznych kryteriów, a różnice w poziomie rozwoju między Polską a krajami eurolandu są w dalszym ciągu zbyt duże. W opinii większości przeciwników wprowadzenia euro byłoby to niekorzystne dla polskiej gospodarki i polskich przedsiębiorców oraz bez wątpienia doprowadziłoby do wzrostu cen. Powszechny niepokój budzi wśród nich kurs wymiany złotego na euro. Obawom dotyczącym społeczno-ekonomicznych skutków wprowadzenia euro towarzyszą negatywne oceny politycznych efektów przynależności do strefy euro wynikające z ograniczenia możliwości prowadzenia suwerennej polityki pieniężnej. Większość przeciwników przyjęcia euro nie wierzy przy tym w poprawę pozycji Polski w Unii Europejskiej w wyniku tej decyzji. Osoby sprzeciwiające się zastąpieniu złotego przez euro nie traktują przyjęcia wspólnej waluty jako ułatwienia, choć większość z nich przyznaje, że będzie to korzystne dla osób podróżujących za granicę. Do przekonania ponad połowy przeciwników wejścia Polski do strefy euro trafia też argument, że przyjęcie euro oznacza większą stabilizację walutową.

CBOS

RYS. 13. CZY, PANA(I) ZDANIEM, POLSKA SPEŁNIA OBECNIE WARUNKI KONIECZNE DO PRZYJĘCIA EURO?

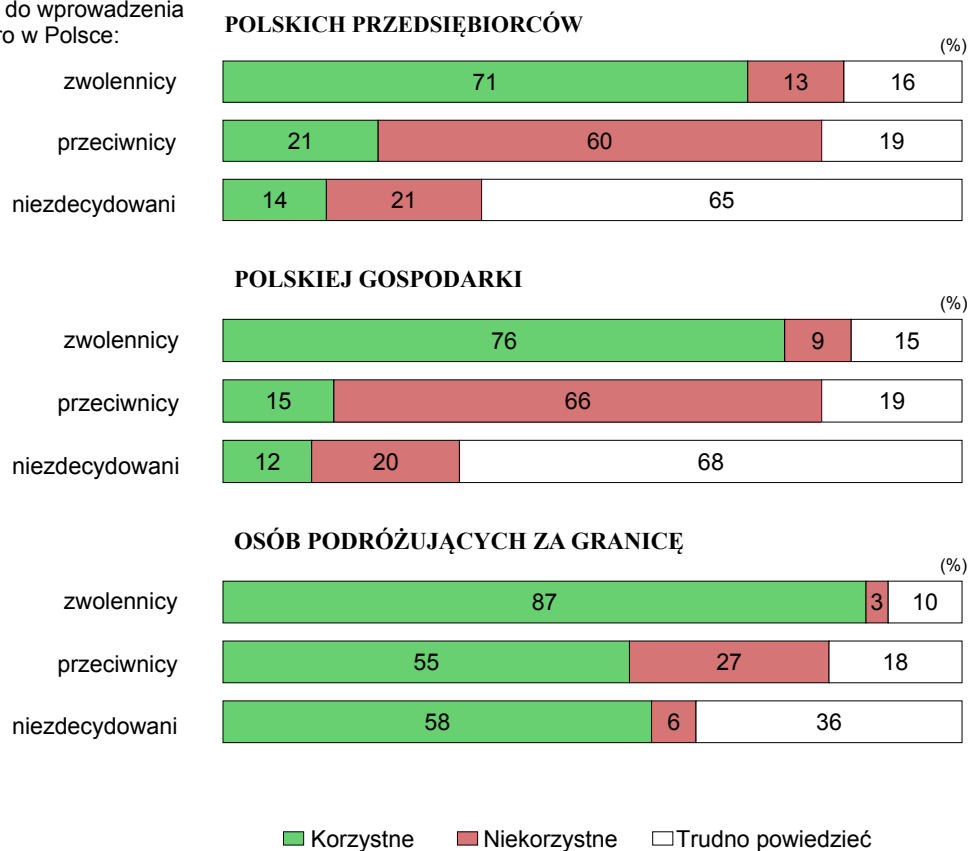
Stosunek do wprowadzenia euro w Polsce:

CBOS

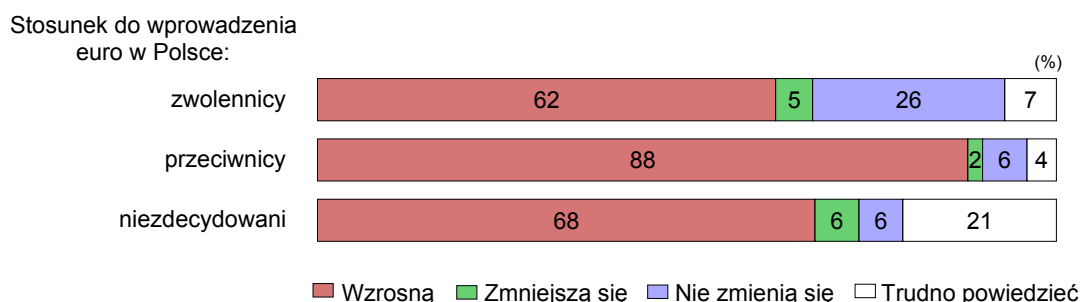
RYS. 14. CZY, PANA(I) ZDANIEM, WPROWADZENIE W POLSCE EURO BĘDZIE KORZYSTNE CZY TEŻ NIEKORZYSTNE DLA:

Stosunek do wprowadzenia euro w Polsce:

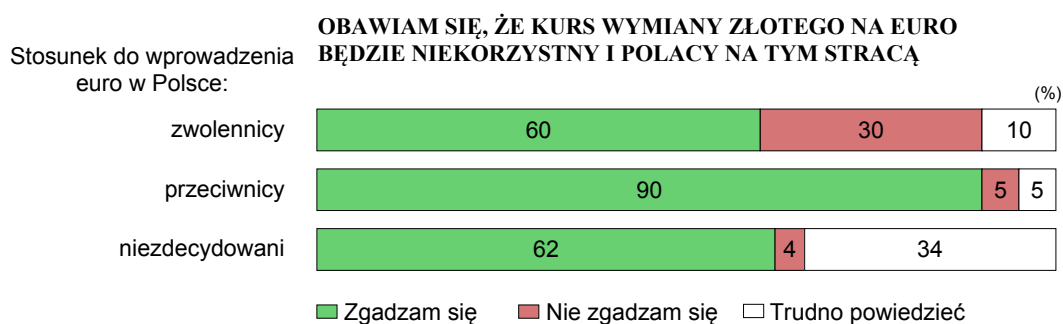
CBOS

RYS. 15. CZY SPODZIEWA SIĘ PAN(I), ŻE PO WPROWADZENIU W POLSCE EURO CENY WIĘKSZOŚCI PODSTAWOWYCH TOWARÓW I USŁUG WZROSNĄ, ZMNIJSZĄ SIĘ CZY TEŻ SIĘ NIE ZMIENIĄ?

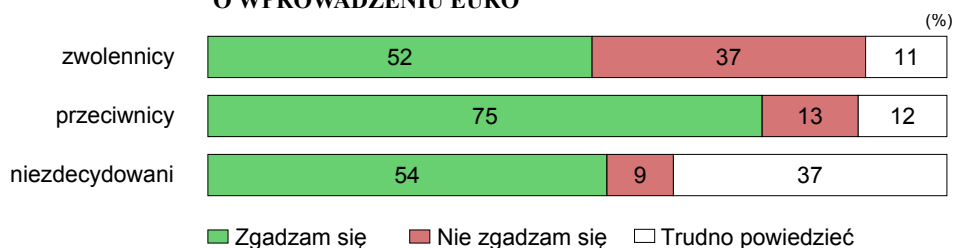

CBOS

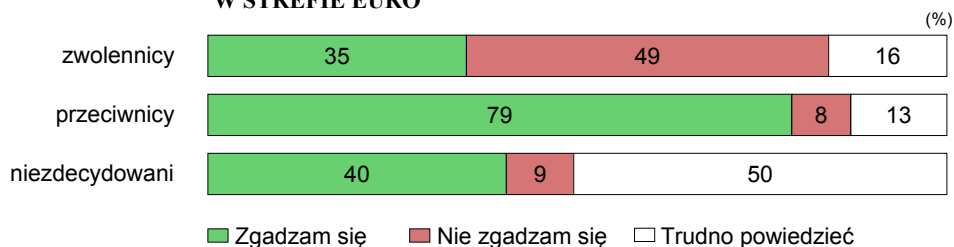
RYS. 16. Z KTÓRYMI Z PODANYCH NIŻEJ STWIERDZEŃ DOTYCZĄCYCH EUROPEJSKIEJ WALUTY PAN(I) SIĘ ZGADZA, A Z KTÓRYMI NIE ZGADZA?

RÓŻNICE W POZIOMIE ROZWOJU MIĘDZY POLSKĄ A INNYMI KRAJAMI STREFY EURO SĄ ZBYT DUŻE, ABY MYŚLEĆ O WPROWADZENIU EURO

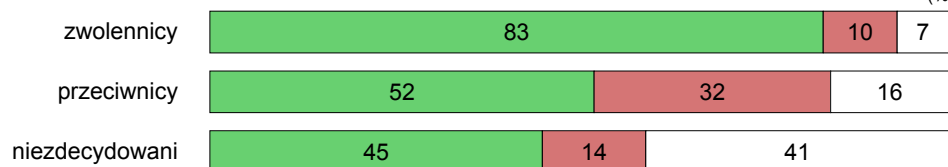

WSPÓLNA WALUTA NIE SPRAWDZIŁA SIĘ, CO POKAZAŁ KRYZYS W STREFIE EURO

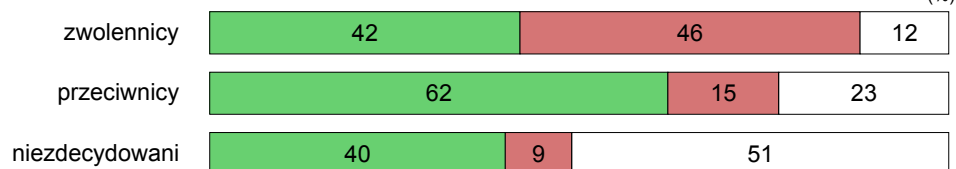
RYS. 16 cd. **Z KTÓRYMI Z PODANYCH NIŻEJ STWIERDZEŃ DOTYCZĄCYCH EUROPEJSKIEJ WALUTY PAN(I) SIĘ ZGADZA, A Z KTÓRYMI NIE ZGADZA?**

Stosunek do wprowadzenia euro w Polsce: **EURO JEST BARDZIEJ STABILNĄ WALUTĄ NIŻ ZŁOTY** (%)

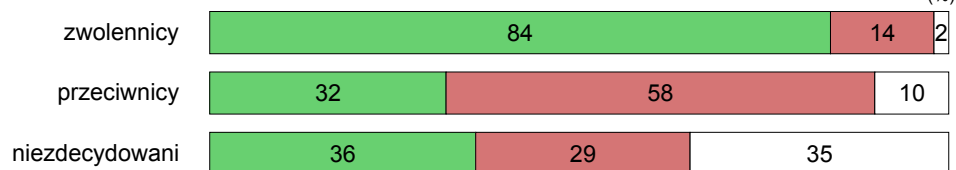
■ Zgadzam się ■ Nie zgadzam się □ Trudno powiedzieć

PRZYJĘCIE EURO OZNACZA OGRANICZENIE MOŻLIWOŚCI PROWADZENIA PRZEZ POLSKĘ NIEZALEŻNEJ POLITYKI FINANSOWEJ/PIENIĘŻNEJ (%)

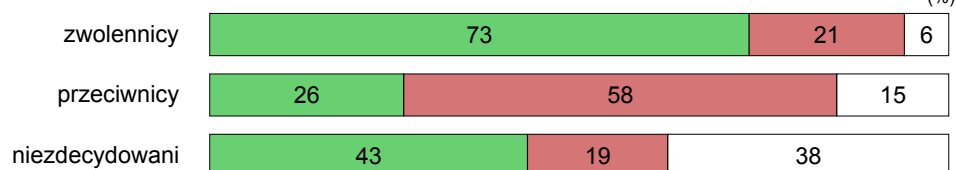
■ Zgadzam się ■ Nie zgadzam się □ Trudno powiedzieć

EURO JEST OCZYWISTĄ KONSEKWENCJĄ PRZYSTĄPIENIA POLSKI DO UE (%)

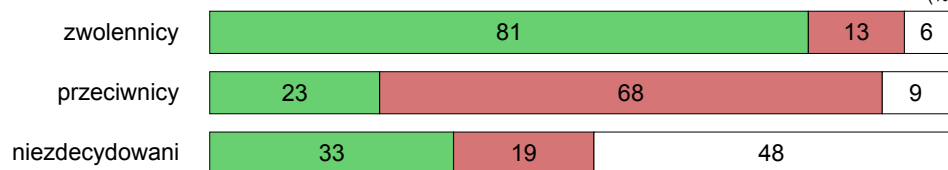
■ Zgadzam się ■ Nie zgadzam się □ Trudno powiedzieć

PRZYJMUJĄC EURO POLSKA BĘDZIE BARDZIEJ SIĘ LICZYĆ W EUROPIE (%)

■ Zgadzam się ■ Nie zgadzam się □ Trudno powiedzieć

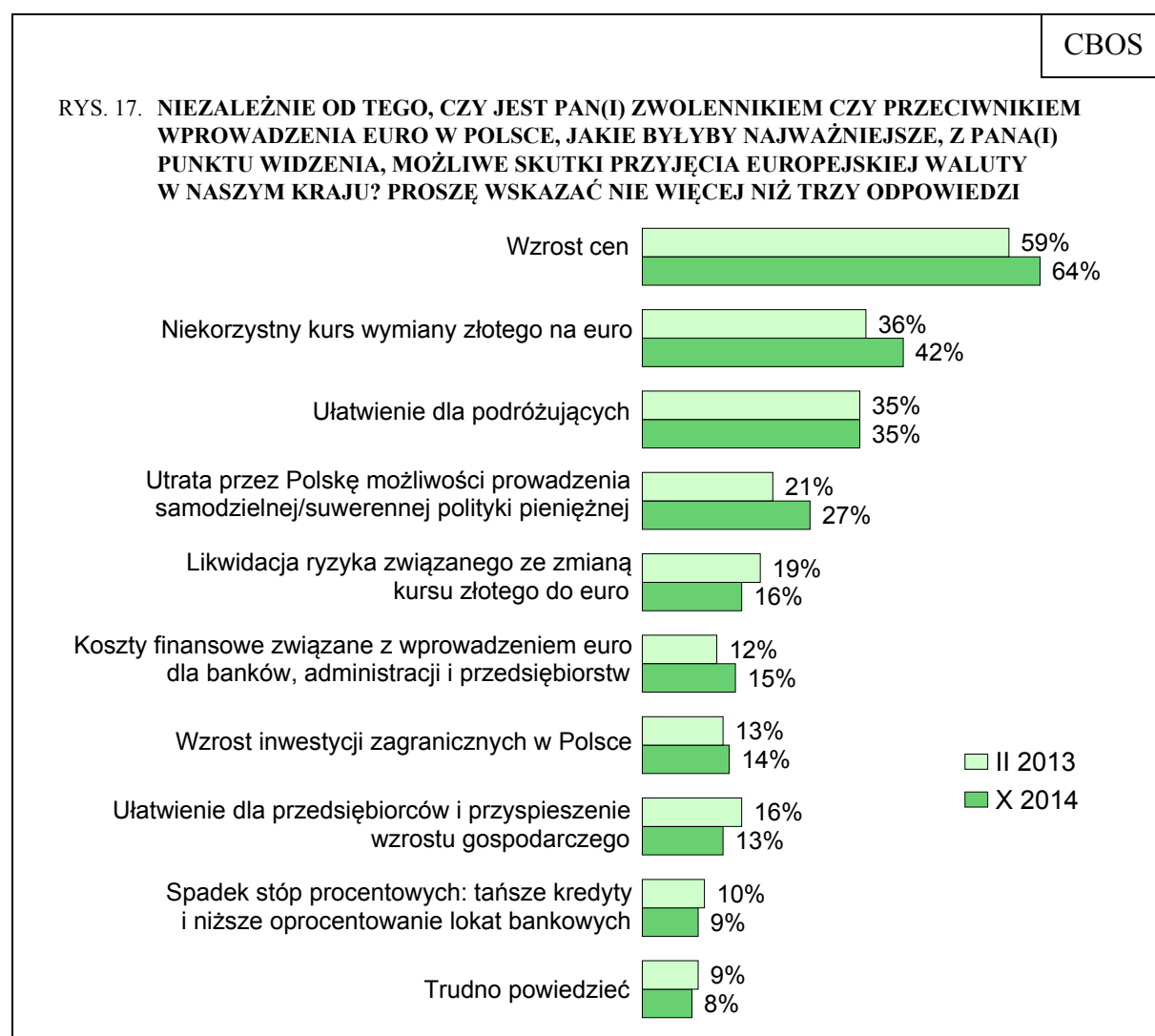
WPROWADZENIE EURO TO UŁATWIENIE I WYGODA DLA LUDZI (%)

■ Zgadzam się ■ Nie zgadzam się □ Trudno powiedzieć

NAJWAŻNIEJSZE SKUTKI PRZYJĘCIA EURO

Niejako podsumowując opinie o skutkach i uwarunkowaniach wejścia Polski do strefy euro, warto sprawdzić, które następstwa przyjęcia wspólnej waluty uznawane są przez badanych za najważniejsze. Ich zdaniem najistotniejszym efektem wprowadzenia euro jest przewidywany wzrost cen (64% wskazań). Do najważniejszych kwestii, z ich punktu widzenia, należy także możliwy niekorzystny kurs wymiany złotego na euro (42%). Wśród trzech najczęściej wskazywanych następstw wprowadzenia euro znalazły się również ułatwienia dla podróżujących (35%). Ponadto stosunkowo dużo osób (27%) wskazywało w tym kontekście na utratę przez Polskę możliwości prowadzenia samodzielnej polityki pieniężnej. Rozkład opinii ankietowanych potwierdza, że przyjęcie euro budzi zdecydowanie więcej obaw niż nadziei. Co więcej, w ciągu ostatniego półtora roku obawy te jeszcze się nasiliły i wyraźnie zdominowały sposób myślenia Polaków o przystąpieniu naszego kraju do strefy euro.

Zwolennicy i przeciwnicy przystąpienia Polski do strefy euro zasadniczo różnią się w postrzeganiu najważniejszych skutków tej decyzji. Osoby popierające wprowadzenie euro zdecydowanie częściej zauważają spodziewane pozytywne efekty tego kroku, przede wszystkim ułatwienia dla podróżujących, ale często także likwidację ryzyka związanego ze zmianą kursu złotego do euro, ułatwienia dla przedsiębiorców i wzrost inwestycji zagranicznych. Zarazem jednak na drugim miejscu wśród najważniejszych skutków przyjęcia euro wymieniają wzrost cen, a znaczący odsetek z nich zwraca uwagę na możliwy niekorzystny kurs wymiany złotego na euro. Przeciwnicy wprowadzenia w Polsce euro koncentrują się na możliwych negatywnych następstwach tej decyzji, wśród których wskazują przede wszystkim na wzrost cen, a w dalszej kolejności na spodziewany niekorzystny kurs wymiany złotego na euro oraz na utratę przez Polskę możliwości prowadzenia suwerennej polityki gospodarczej. Stosunkowo często do najważniejszych efektów zaliczają także ułatwienia dla podróżujących.

Tabela 6

Niezależnie od tego, czy jest Pan(i) zwolennikiem czy przeciwnikiem wprowadzenia euro w Polsce, jakie byłyby najważniejsze, z Pana(i) punktu widzenia, możliwe skutki przyjęcia europejskiej waluty w naszym kraju? Proszę wskazać nie więcej niż trzy odpowiedzi	Stosunek do wprowadzenia euro w Polsce		
	zwolennicy	przeciwnicy	niezdecydowani
	w procentach		
Wzrost cen	44	73	48
Niekorzystny kurs wymiany złotego na euro	25	50	30
Ułatwienie dla podróżujących	58	27	34
Utrata przez Polskę możliwości prowadzenia samodzielnej/suwerennej polityki pieniężnej	11	34	14
Likwidacja ryzyka związanego ze zmianą kursu złotego do euro	28	12	14
Koszty finansowe związane z wprowadzeniem euro dla banków, administracji i przedsiębiorstw	16	16	9
Wzrost inwestycji zagranicznych w Polsce	24	11	10
Ułatwienie dla przedsiębiorców i przyspieszenie wzrostu gospodarczego	29	8	9
Spadek stóp procentowych: tańsze kredyty i niższe oprocentowanie lokat bankowych	15	8	3
Trudno powiedzieć	5	7	32

Postrzeganie skutków wprowadzenia euro w Polsce różni elektoraty partyjne. Stosunkowo najczęściej pozytywne efekty członkostwa w strefie euro skłonni są dostrzegać zadeklarowani wyborcy PO. Natomiast możliwe negatywne skutki przyjęcia wspólnej waluty zdecydowanie najczęściej wskazują sympatycy Nowej Prawicy Janusza Korwin-Mikkego.

Tabela 7

Nieależnie od tego, czy jest Pan(i) zwolennikiem czy przeciwnikiem wprowadzenia euro w Polsce, jakie byłyby najważniejsze, z Pana(i) punktu widzenia, możliwe skutki przyjęcia europejskiej waluty w naszym kraju? Proszę wskazać nie więcej niż trzy odpowiedzi	Potencjalne elektoraty partyjne				
	PO	PiS wraz z SP i PR	SLD	PSL	Nowa Prawica
	w procentach				
Wzrost cen	59	68	66	65	79
Niekorzystny kurs wymiany złotego na euro	36	45	47	41	56
Ułatwienie dla podróżujących	46	25	34	33	26
Utrata przez Polskę możliwości prowadzenia samodzielnej/suwerennej polityki pieniężnej	29	29	31	29	66
Likwidacja ryzyka związanego ze zmianą kursu złotego do euro	24	16	14	21	11
Koszty finansowe związane z wprowadzeniem euro dla banków, administracji i przedsiębiorstw	16	14	19	18	13
Wzrost inwestycji zagranicznych w Polsce	19	13	13	15	6
Ułatwienie dla przedsiębiorców i przyspieszenie wzrostu gospodarczego	20	13	15	13	2
Spadek stóp procentowych: tańsze kredyty i niższe oprocentowanie lokat bankowych	14	8	4	5	3
Trudno powiedzieć	3	6	8	8	2

Mimo że przed Polską powoli otwiera się perspektywa wejścia do strefy euro, stosunek Polaków do przyjęcia wspólnej waluty jest chłodniejszy i bardziej sceptyczny niż kiedykolwiek wcześniej. Tylko co czwarty dorosły Polak jest dziś zwolennikiem wprowadzenia euro, zaledwie co piąty spodziewa się, że ludzie tacy jak on na tym zyskają. W ciągu ostatniego półtora roku wyraźnie nasiliły się obawy związane z przystąpieniem naszego kraju do strefy euro, m.in. coraz częściej kwestionowane są społeczno-gospodarcze korzyści mające z tego wynikać. Część obaw dotyczących wprowadzenia euro podzielają również zwolennicy wspólnej waluty. Także i oni skłonni są twierdzić, że dysproporcje w poziomie rozwoju między Polską a państwami strefy euro są jeszcze zbyt duże, aby nasz kraj w pełni uczestniczył w Unii Gospodarczej i Walutowej. Większość z nich obawia się niekorzystnego kursu wymiany złotego na euro. Także dla zwolenników wprowadzenia euro istotna jest kwestia ograniczenia możliwości prowadzenia suwerennej polityki pieniężnej.

Opracowała
Beata ROGUSKA

Tabela 1

		Czy osobiście popiera Pan(i) członkostwo Polski w Unii Europejskiej czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?			Liczba osób
		Popieram	Jestem temu przeciwny(a)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		84	11	5	916
Płeć	Mężczyźni	85	12	3	443
	Kobiety	83	10	7	472
Wiek	18-24 lata	78	18	3	103
	25-34	84	13	3	183
	35-44	88	10	3	160
	45-54	87	10	4	143
	55-64	83	9	8	162
	65 lat i więcej	81	10	10	165
Miejsce zamieszkania	Wieś	81	12	7	364
	Miasto do 19 999	85	12	3	128
	20 000 - 99 999	82	12	7	175
	100 000 - 499 999	89	9	2	160
	500 000 i więcej mieszk.	88	10	3	88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	77	13	10	189
	Zasadnicze zawodowe	79	16	5	222
	Średnie	85	10	5	283
	Wyższe	92	7	2	221
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	93	5	2	98
	Średni personel, technicy	94	4	2	37
	Pracownicy adm.-biurowi	86	11	3	48
	Pracownicy usług	83	14	3	60
	Robotnicy wykwalifikowani	88	12		100
	Robotnicy niewykwalifik.	71	23	5	49
	Rolnicy	71	20	9	35
	Pracujący na własny rach.	81	11	8	39
	Bezrobotni	80	15	5	74
	Emeryci	80	11	9	211
	Renciści	80	15	6	58
	Uczniowie i studenci	94	6		59
	Gospodynie domowe i inni	79	6	15	47
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	90	8	2	126
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	85	13	2	69
	sekt. pryw. poza rolnict.	85	11	4	250
	prywatnym gosp. rolnym	69	23	7	39
	Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	74	17	9
	501-750	80	18	2	91
	751-1000	80	15	5	151
	1001-1500	80	15	6	152
	Powyżej 1500 zł	93	5	2	196
Ocena własnych war. mater.	Złe	79	12	9	114
	Średnie	81	12	7	396
	Dobre	88	10	2	406
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	77	20	3	54
	Raz w tygodniu	85	10	5	384
	1-2 razy w miesiącu	83	11	6	164
	Kilka razy w roku	85	9	6	203
	W ogóle nie uczestniczy	80	16	4	108
Poglądy polityczne	Lewica	90	8	2	147
	Centrum	89	8	3	292
	Prawica	82	15	4	280
	Trudno powiedzieć	74	12	14	196

Tabela 2

		Kryzys w strefie euro wywołał dyskusję na temat kierunku rozwoju sytuacji w Unii Europejskiej. Czy, Pana(i) zdaniem, Unia Europejska potrzebuje dziś:				Liczba osób
		więcej integracji, lepszej koordynacji polityki gospodarczej i finansowej	mniej integracji, rezygnacji ze wspólnej waluty	zróżnicowania stopnia integracji: część państw współpracowałaby ze sobą ściślej niż pozostałe	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		38	13	25	24	914
Płeć	Mężczyźni	37	15	27	21	445
	Kobiety	39	11	22	27	469
Wiek	18-24 lata	49	21	20	10	103
	25-34	37	15	32	17	181
	35-44	35	12	31	21	162
	45-54	38	13	29	20	143
	55-64	45	10	16	29	161
	65 lat i więcej	30	10	17	43	165
Miejsce zamieszkania	Wieś	34	14	25	27	363
	Miasto do 19 999	37	8	27	28	128
	20 000 - 99 999	41	10	21	28	177
	100 000 - 499 999	40	19	22	19	158
	500 000 i więcej mieszk.	48	11	33	7	88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	25	9	21	45	188
	Zasadnicze zawodowe	35	13	24	28	223
	Średnie	47	14	23	15	283
	Wyższe	42	14	30	15	219
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	49	6	30	15	98
	Średni personel, technicy	33	11	40	16	39
	Pracownicy adm.-biurowi	52	11	30	7	48
	Pracownicy usług	44	18	19	18	59
	Robotnicy wykwalifikowani	37	20	32	11	100
	Robotnicy niewykwalifik.	26	13	41	21	49
	Rolnicy	40	29	13	18	35
	Pracujący na własny rach.	45	9	30	16	39
	Bezrobotni	39	16	16	28	74
	Emeryci	33	8	18	41	210
	Renciści	26	16	21	38	58
	Uczniowie i studenci	54	11	20	14	59
	Gospodynie domowe i inni	25	14	28	34	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	41	14	33	13	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	32	11	39	17	69
	sekt. pryw. poza rolnict.	45	14	26	15	250
	prywatnym gosp. rolnym	42	22	17	19	39
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	38	6	29	27	88
	501-750	38	11	33	18	91
	751-1000	29	20	21	30	150
	1001-1500	31	13	29	26	150
	Powyżej 1500 zł	54	12	23	11	196
Ocena własnych war. mater.	Złe	28	10	19	43	113
	Średnie	33	14	24	28	398
	Dobre	46	12	26	15	404
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	37	13	29	21	53
	Raz w tygodniu	36	13	24	27	384
	1-2 razy w miesiącu	45	11	25	19	163
	Kilka razy w roku	39	12	25	24	202
	W ogóle nie uczestniczy	37	17	25	21	109
Poglądy polityczne	Lewica	39	13	32	15	149
	Centrum	46	14	25	15	291
	Prawica	37	16	27	20	281
	Trudno powiedzieć	28	7	14	52	193

Tabela 3

		Czy zgodził(a)by się Pan(i) na zastąpienie polskiego pieniądza (złotego) wspólnym dla wielu państw UE pieniądzem - euro?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		24	68	8	918
Płeć	Mężczyźni	27	68	5	445
	Kobiety	22	68	10	473
Wiek	18-24 lata	29	65	6	103
	25-34	19	72	8	183
	35-44	24	68	9	162
	45-54	32	64	3	143
	55-64	25	68	8	162
	65 lat i więcej	21	68	11	166
Miejsce zamieszkania	Wieś	18	74	8	364
	Miasto do 19 999	28	64	8	129
	20 000 - 99 999	28	66	6	177
	100 000 - 499 999	27	66	8	160
	500 000 i więcej mieszk.	36	57	8	88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	20	71	9	189
	Zasadnicze zawodowe	23	70	7	225
	Średnie	25	70	6	283
	Wyższe	29	60	11	221
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	31	62	6	98
	Średni personel, technicy	20	80		39
	Pracownicy adm.-biurowi	35	56	9	48
	Pracownicy usług	28	69	4	60
	Robotnicy wykwalifikowani	18	78	4	100
	Robotnicy niewykwalifik.	33	65	2	49
	Rolnicy	15	83	3	35
	Pracujący na własny rach.	36	45	20	39
	Bezrobotni	25	67	8	74
	Emeryci	19	69	12	212
	Renciści	27	69	4	58
	Uczniowie i studenci	28	63	9	59
	Gospodynie domowe i inni	17	69	15	47
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	29	68	3	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	28	62	10	69
	sekt. pryw. poza rolnict.	28	65	7	250
	prywatnym gosp. rolnym	7	87	6	39
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	23	69	8	88
	501-750	14	77	8	91
	751-1000	19	74	6	151
	1001-1500	21	73	6	152
	Powyżej 1500 zł	33	63	5	196
Ocena własnych war. mater.	Złe	15	76	9	114
	Średnie	23	69	8	398
	Dobre	28	64	7	406
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	17	78	5	54
	Raz w tygodniu	24	68	8	384
	1-2 razy w miesiącu	30	64	6	164
	Kilka razy w roku	22	68	11	203
	W ogóle nie uczestniczy	28	65	6	109
Poglądy polityczne	Lewica	28	66	5	149
	Centrum	25	69	7	292
	Prawica	26	69	6	281
	Trudno powiedzieć	20	66	14	196

Tabela 4

		Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie euro będzie korzystne czy też niekorzystne dla ludzi takich jak Pan(i)?			Liczba osób
		Korzystne	Niekorzystne	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		20	67	13	917
Płeć	Mężczyźni	23	68	9	445
	Kobiety	18	66	16	472
Wiek	18-24 lata	32	62	6	103
	25-34	17	71	12	183
	35-44	21	68	11	162
	45-54	25	60	16	143
	55-64	16	69	15	162
	65 lat i więcej	18	68	14	165
Miejsce zamieszkania	Wieś	15	70	14	363
	Miasto do 19 999	21	69	10	129
	20 000 - 99 999	25	63	12	177
	100 000 - 499 999	22	69	10	160
	500 000 i więcej mieszk.	28	52	20	88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	17	66	16	188
	Zasadnicze zawodowe	18	72	10	225
	Średnie	20	69	11	283
	Wyższe	25	60	15	221
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	24	57	19	98
	Średni personel, technicy	20	68	13	39
	Pracownicy adm.-biurowi	28	61	11	48
	Pracownicy usług	25	68	7	60
	Robotnicy wykwalifikowani	17	78	6	100
	Robotnicy niewykwalifik.	23	69	8	49
	Rolnicy	13	77	10	35
	Pracujący na własny rach.	32	42	26	39
	Bezrobotni	22	65	13	74
	Emeryci	16	70	14	211
	Renciści	20	66	14	58
	Uczniowie i studenci	33	63	5	59
	Gospodynie domowe i inni	6	73	21	47
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	24	63	12	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	28	58	14	69
	sekt. pryw. poza rolnict.	21	66	13	250
	prywatnym gosp. rolnym	11	81	8	39
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	15	71	14	88
	501-750	18	72	10	91
	751-1000	15	78	6	150
	1001-1500	17	71	12	152
	Powyżej 1500 zł	30	61	8	196
Ocena własnych war. mater.	Złe	5	81	14	114
	Średnie	20	66	14	398
	Dobre	25	64	11	405
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	13	82	5	54
	Raz w tygodniu	20	67	13	384
	1-2 razy w miesiącu	25	63	12	163
	Kilka razy w roku	18	67	15	203
	W ogóle nie uczestniczy	23	62	14	109
Poglądy polityczne	Lewica	25	67	8	149
	Centrum	24	65	11	291
	Prawica	19	71	11	281
	Trudno powiedzieć	14	64	22	196

Tabela 5

		Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie euro będzie korzystne czy też niekorzystne dla polskiej gospodarki?			Liczba osób
		Korzystne	Niekorzystne	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		30	49	21	918
Płeć	Mężczyźni	32	51	16	445
	Kobiety	28	46	26	473
Wiek	18-24 lata	31	59	11	103
	25-34	20	61	19	183
	35-44	24	53	23	162
	45-54	37	44	19	143
	55-64	34	45	21	162
	65 lat i więcej	36	32	32	166
Miejsce zamieszkania	Wieś	22	54	24	364
	Miasto do 19 999	34	45	21	129
	20 000 - 99 999	36	44	20	177
	100 000 - 499 999	32	49	19	160
	500 000 i więcej mieszk.	38	40	22	88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	24	46	30	189
	Zasadnicze zawodowe	31	49	20	225
	Średnie	31	50	18	283
	Wyższe	33	48	19	221
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	30	49	21	98
	Średni personel, technicy	30	47	23	39
	Pracownicy adm.-biurowi	44	48	8	48
	Pracownicy usług	34	53	12	60
	Robotnicy wykwalifikowani	16	58	27	100
	Robotnicy niewykwalifik.	32	53	15	49
	Rolnicy	13	71	16	35
	Pracujący na własny rach.	33	41	26	39
	Bezrobotni	33	54	13	74
	Emeryci	32	39	28	212
	Renciści	43	38	19	58
	Uczniowie i studenci	30	54	16	59
	Gospodynie domowe i inni	16	49	35	47
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	34	43	23	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	26	51	23	69
	sekt. pryw. poza rolnict.	28	54	18	250
	prywatnym gosp. rolnym	8	77	14	39
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	28	52	20	88
	501-750	30	49	21	91
	751-1000	27	53	20	151
	1001-1500	28	51	22	152
	Powyżej 1500 zł	41	42	17	196
	Ocena własnych war. mater.	Złe	20	48	32
	Średnie	29	49	22	398
	Dobre	33	48	18	406
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	22	54	24	54
	Raz w tygodniu	28	49	23	384
	1-2 razy w miesiącu	35	50	15	164
	Kilka razy w roku	31	44	26	203
	W ogóle nie uczestniczy	31	51	18	109
Poglądy polityczne	Lewica	41	44	15	149
	Centrum	32	47	20	292
	Prawica	30	54	16	281
	Trudno powiedzieć	19	46	36	196

Tabela 6

		Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie euro będzie korzystne czy też niekorzystne dla polskich przedsiębiorców?			Liczba osób
		Korzystne	Niekorzystne	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		33	46	21	917
Płeć	Mężczyźni	34	50	17	444
	Kobiety	32	42	26	473
Wiek	18-24 lata	34	57	8	103
	25-34	28	52	19	183
	35-44	26	50	24	162
	45-54	37	44	19	143
	55-64	35	45	20	162
	65 lat i więcej	38	28	34	165
Miejsce zamieszkania	Wieś	28	49	23	364
	Miasto do 19 999	36	42	23	129
	20 000 - 99 999	35	42	23	177
	100 000 - 499 999	39	44	17	159
	500 000 i więcej mieszk.	34	49	17	88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	30	39	31	189
	Zasadnicze zawodowe	32	47	21	225
	Średnie	33	49	19	283
	Wyższe	37	46	18	221
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	37	42	21	98
	Średni personel, technicy	29	57	14	39
	Pracownicy adm.-biurowi	37	49	14	48
	Pracownicy usług	44	43	13	60
	Robotnicy wykwalifikowani	17	57	25	100
	Robotnicy niewykwalifik.	30	54	16	49
	Rolnicy	20	66	14	35
	Pracujący na własny rach.	35	46	19	39
	Bezrobotni	35	48	18	74
	Emeryci	37	34	29	211
	Renciści	38	36	26	58
	Uczniowie i studenci	36	51	13	59
	Gospodynie domowe i inni	25	46	29	47
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	37	42	21	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	25	54	21	69
	sekt. pryw. poza rolnict.	30	51	19	250
	prywatnym gosp. rolnym	12	75	12	39
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	28	46	25	88
	501-750	28	53	18	91
	751-1000	34	45	21	151
	1001-1500	30	48	21	151
	Powyżej 1500 zł	44	41	16	196
Ocena własnych war. mater.	Złe	25	47	28	114
	Średnie	32	46	22	398
	Dobre	36	45	19	406
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	22	55	23	54
	Raz w tygodniu	35	43	22	384
	1-2 razy w miesiącu	39	46	16	164
	Kilka razy w roku	28	47	25	202
	W ogóle nie uczestniczy	32	47	21	109
Poglądy polityczne	Lewica	44	42	15	149
	Centrum	34	44	22	292
	Prawica	32	50	17	281
	Trudno powiedzieć	25	44	31	196

Tabela 7

		Czy Pan(i) się zgadza z podanym niżej stwierdzeniem dotyczącym europejskiej waluty? Obawiam się, że kurs wymiany złotego na euro będzie niekorzystny i Polacy na tym stracą			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		80	11	9	914
Płeć	Mężczyźni	81	13	6	445
	Kobiety	80	9	11	469
Wiek	18-24 lata	83	11	5	103
	25-34	89	7	4	181
	35-44	79	14	6	162
	45-54	75	14	11	143
	55-64	81	12	7	161
	65 lat i więcej	75	7	18	165
Miejsce zamieszkania	Wieś	81	10	9	363
	Miasto do 19 999	83	8	9	128
	20 000 - 99 999	80	9	11	177
	100 000 - 499 999	81	12	8	158
	500 000 i więcej mieszk.	76	18	6	88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	77	8	15	188
	Zasadnicze zawodowe	81	10	8	223
	Średnie	84	10	6	283
	Wyższe	78	15	7	219
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	81	15	4	98
	Średni personel, technicy	87	9	4	39
	Pracownicy adm.-biurowi	86	10	5	48
	Pracownicy usług	80	13	7	59
	Robotnicy wykwalifikowani	88	8	5	100
	Robotnicy niewykwalifik.	74	18	8	49
	Rolnicy	76	24		35
	Pracujący na własny rach.	67	23	10	39
	Bezrobotni	88	4	9	74
	Emeryci	77	8	15	210
	Renciści	78	9	13	58
	Uczniowie i studenci	87	8	5	59
	Gospodynie domowe i inni	74	11	15	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	76	16	7	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	81	14	5	69
	sekt. pryw. poza rolnict.	81	13	6	250
	prywatnym gosp. rolnym	79	17	4	39
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	78	10	12	88
	501-750	83	13	4	91
	751-1000	83	11	6	150
	1001-1500	84	6	10	150
	Powyżej 1500 zł	80	14	6	196
Ocena własnych war. mater.	Złe	83	8	9	113
	Średnie	80	11	9	398
	Dobre	81	11	8	404
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	78	12	10	53
	Raz w tygodniu	80	10	10	384
	1-2 razy w miesiącu	82	12	6	163
	Kilka razy w roku	83	9	8	202
	W ogóle nie uczestniczy	77	14	9	109
Poglądy polityczne	Lewica	78	14	8	149
	Centrum	84	10	6	291
	Prawica	80	15	6	281
	Trudno powiedzieć	78	5	17	193

Tabela 8

		Czy Pan(i) się zgadza z podanym niżej stwierdzeniem dotyczącym europejskiej waluty? Różnice w poziomie rozwoju między Polską a krajami strefy euro są zbyt duże, aby myśleć o wprowadzeniu euro			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		68	18	14	914
Płeć	Mężczyźni	69	21	10	445
	Kobiety	67	16	18	469
Wiek	18-24 lata	69	26	5	103
	25-34	76	15	8	181
	35-44	75	15	10	162
	45-54	67	18	14	143
	55-64	63	21	15	161
	65 lat i więcej	56	17	26	165
Miejsce zamieszkania	Wieś	67	16	16	363
	Miasto do 19 999	66	20	14	128
	20 000 - 99 999	68	18	15	177
	100 000 - 499 999	75	19	6	158
	500 000 i więcej mieszk.	61	25	14	88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	57	13	30	188
	Zasadnicze zawodowe	66	17	16	223
	Średnie	74	19	8	283
	Wyższe	71	24	5	219
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	76	20	4	98
	Średni personel, technicy	80	13	6	39
	Pracownicy adm.-biurowi	69	24	7	48
	Pracownicy usług	79	12	9	59
	Robotnicy wykwalifikowani	80	13	8	100
	Robotnicy niewykwalifik.	58	24	18	49
	Rolnicy	67	21	12	35
	Pracujący na własny rach.	58	30	12	39
	Bezrobotni	70	18	12	74
	Emeryci	61	17	22	210
	Renciści	59	14	27	58
	Uczniowie i studenci	67	27	6	59
	Gospodynie domowe i inni	57	18	25	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	70	23	7	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	79	16	6	69
	sekt. pryw. poza rolnict.	70	20	10	250
	prywatnym gosp. rolnym	76	9	15	39
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	65	17	18	88
	501-750	68	16	16	91
	751-1000	65	21	14	150
	1001-1500	70	18	12	150
	Powyżej 1500 zł	72	23	6	196
Ocena własnych war. mater.	Złe	66	13	21	113
	Średnie	66	18	17	398
	Dobre	71	21	9	404
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	69	23	8	53
	Raz w tygodniu	66	17	17	384
	1-2 razy w miesiącu	71	18	11	163
	Kilka razy w roku	71	16	13	202
	W ogóle nie uczestniczy	64	25	11	109
Poglądy polityczne	Lewica	64	27	9	149
	Centrum	70	20	9	291
	Prawica	70	19	11	281
	Trudno powiedzieć	64	8	28	193

Tabela 9

		Czy Pan(i) się zgadza z podanym niżej stwierdzeniem dotyczącym europejskiej waluty? Przyjęcie euro oznacza ograniczenie możliwości prowadzenia przez Polskę niezależnej polityki finansowej/pieniężnej			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		56	22	22	914
Płeć	Mężczyźni	60	26	14	445
	Kobiety	51	19	29	469
Wiek	18-24 lata	69	20	11	103
	25-34	68	20	12	181
	35-44	59	18	22	162
	45-54	48	31	20	143
	55-64	54	23	23	161
	65 lat i więcej	38	22	41	165
Miejsce zamieszkania	Wieś	53	20	27	363
	Miasto do 19 999	52	26	22	128
	20 000 - 99 999	56	23	21	177
	100 000 - 499 999	60	25	14	158
	500 000 i więcej mieszk.	64	19	18	88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	41	16	43	188
	Zasadnicze zawodowe	58	22	19	223
	Średnie	60	23	16	283
	Wyższe	59	26	14	219
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	56	29	16	98
	Średni personel, technicy	57	31	12	39
	Pracownicy adm.-biurowi	65	24	10	48
	Pracownicy usług	66	22	12	59
	Robotnicy wykwalifikowani	71	17	13	100
	Robotnicy niewykwalifik.	52	18	30	49
	Rolnicy	52	23	25	35
	Pracujący na własny rach.	57	33	10	39
	Bezrobotni	57	22	21	74
	Emeryci	43	20	37	210
	Renciści	54	20	26	58
	Uczniowie i studenci	66	23	11	59
	Gospodynie domowe i inni	46	21	33	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	51	32	17	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	62	21	17	69
	sekt. pryw. poza rolnict.	65	21	14	250
	prywatnym gosp. rolnym	54	24	22	39
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	54	15	31	88
	501-750	55	20	25	91
	751-1000	58	20	22	150
	1001-1500	55	18	28	150
	Powyżej 1500 zł	58	35	6	196
Ocena własnych war. mater.	Złe	45	23	33	113
	Średnie	56	19	25	398
	Dobre	58	26	16	404
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	66	19	15	53
	Raz w tygodniu	52	22	26	384
	1-2 razy w miesiącu	61	23	16	163
	Kilka razy w roku	56	21	22	202
	W ogóle nie uczestniczy	53	29	18	109
Poglądy polityczne	Lewica	58	26	16	149
	Centrum	59	24	18	291
	Prawica	60	26	14	281
	Trudno powiedzieć	42	12	46	193

Tabela 10

		Czy Pan(i) się zgadza z podanym niżej stwierdzeniem dotyczącym europejskiej waluty?			Liczba osób
		Przyjmując euro Polska będzie bardziej się liczyć w Europie			
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		39	46	15	914
Płeć	Mężczyźni	41	49	10	445
	Kobiety	37	43	20	469
Wiek	18-24 lata	38	60	2	103
	25-34	25	61	14	181
	35-44	33	54	14	162
	45-54	44	41	16	143
	55-64	47	38	15	161
	65 lat i więcej	48	25	27	165
Miejsce zamieszkania	Wieś	36	45	19	363
	Miasto do 19 999	39	47	14	128
	20 000 - 99 999	42	42	16	177
	100 000 - 499 999	35	54	11	158
	500 000 i więcej mieszk.	47	44	9	88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	39	32	29	188
	Zasadnicze zawodowe	48	39	13	223
	Średnie	35	51	14	283
	Wyższe	34	58	8	219
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	34	59	6	98
	Średni personel, technicy	21	62	17	39
	Pracownicy adm.-biurowi	26	64	10	48
	Pracownicy usług	43	47	9	59
	Robotnicy wykwalifikowani	29	57	14	100
	Robotnicy niewykwalifik.	55	32	12	49
	Rolnicy	39	45	16	35
	Pracujący na własny rach.	27	51	21	39
	Bezrobotni	45	44	11	74
	Emeryci	47	30	23	210
	Renciści	49	36	15	58
	Uczniowie i studenci	41	53	6	59
	Gospodynie domowe i inni	24	47	29	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	36	53	11	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	44	47	9	69
	sekt. pryw. poza rolnict.	32	54	14	250
	prywatnym gosp. rolnym	35	53	12	39
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	40	37	23	88
	501-750	39	44	16	91
	751-1000	37	47	15	150
	1001-1500	40	48	12	150
	Powyżej 1500 zł	45	48	7	196
Ocena własnych war. mater.	Złe	33	40	27	113
	Średnie	40	44	16	398
	Dobre	39	49	12	404
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	24	60	17	53
	Raz w tygodniu	38	44	17	384
	1-2 razy w miesiącu	44	45	12	163
	Kilka razy w roku	41	43	16	202
	W ogóle nie uczestniczy	38	52	10	109
Poglądy polityczne	Lewica	47	43	10	149
	Centrum	36	53	11	291
	Prawica	41	46	14	281
	Trudno powiedzieć	34	38	29	193

Tabela 11

		Niezależnie od tego, czy jest Pan(i) zwolennikiem czy przeciwnikiem wprowadzenia euro w Polsce, jakie byłyby najważniejsze, z Pana(i) punktu widzenia, możliwe skutki przyjęcia europejskiej waluty w naszym kraju?					
		Wzrost cen	Utrata przez Polskę możliwości prowadzenia samodzielnej/suwerennej polityki pieniężnej	Niekorzystny kurs wymiany złotego na euro	Koszty finansowe związane z wprowadzeniem euro dla banków, administracji i przedsiębiorstw	Ułatwienie dla przedsiębiorców i przyspieszenie wzrostu gospodarczego	Wzrost inwestycji zagranicznych w Polsce
		%	%	%	%	%	%
Ogółem		64	27	42	15	13	14
Płeć	Mężczyźni	65	30	43	15	15	12
	Kobiety	63	23	42	15	11	15
Wiek	18-24 lata	60	32	41	21	13	20
	25-34	71	42	49	16	9	11
	35-44	71	30	46	16	12	18
	45-54	63	21	32	20	17	17
	55-64	64	21	44	10	16	10
	65 lat i więcej	52	13	37	10	13	10
Miejsce zamieszkania	Wieś	64	23	45	13	9	13
	Miasto do 19 999	65	19	38	12	17	14
	20 000 - 99 999	65	30	46	16	13	11
	100 000 - 499 999	64	27	40	19	20	16
	500 000 i więcej mieszk.	60	42	34	20	13	16
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	54	17	38	11	7	9
	Zasadnicze zawodowe	64	24	43	11	16	17
	Średnie	66	31	47	18	13	13
	Wyższe	68	32	38	18	15	16
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	69	34	36	16	14	19
	Średni personel, technicy	74	42	34	24	22	11
	Pracownicy adm.-biurowi	76	33	56	16	9	9
	Pracownicy usług	48	34	47	17	12	20
	Robotnicy wykwalifikowani	80	34	41	11	15	16
	Robotnicy niewykwalifik.	63	19	40	22	15	16
	Rolnicy	64	33	48	2	9	19
	Pracujący na własny rach.	47	41	41	26	20	12
	Bezrobotni	71	21	47	22	10	14
	Emeryci	55	15	39	10	14	9
	Renciści	69	14	43	9	9	9
	Uczniowie i studenci	57	29	48	18	9	23
	Gospodynie domowe i inni	63	21	43	16	10	7
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	69	27	45	19	18	16
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	74	25	35	14	18	20
	sekt. prywat. poza rolnict.	63	38	41	17	12	14
	prywatnym gosp. rolnym	67	26	50	4	7	20
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	62	27	47	20	15	19
	501-750	67	29	41	9	14	19
	751-1000	68	26	50	14	10	15
	1001-1500	61	23	40	16	13	7
	Powyżej 1500 zł	63	30	46	15	15	17
Ocena własnych war. mater.	Złe	68	21	42	17	12	13
	Średnie	65	26	42	14	11	12
	Dobre	61	29	42	16	16	16
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	64	31	52	20	10	18
	Raz w tygodniu	60	24	43	14	12	13
	1-2 razy w miesiącu	64	28	37	13	16	16
	Kilka razy w roku	71	28	46	15	12	12
	W ogóle nie uczestniczy	61	27	35	20	17	15
Poglądy polityczne	Lewica	62	29	43	16	17	8
	Centrum	63	26	46	15	12	17
	Prawica	68	33	42	13	16	15
	Trudno powiedzieć	59	17	37	16	9	12

Tabela 11 cd.

		Niezależnie od tego, czy jest Pan(i) zwolennikiem czy przeciwnikiem wprowadzenia euro w Polsce, jakie byłyby najważniejsze, z Pana(i) punktu widzenia, możliwe skutki przyjęcia europejskiej waluty w naszym kraju?					Liczba osób
		Spadek stóp procentowych: tańsze kredyty i niższe oprocentowanie lokat bankowych	Likwidacja ryzyka związanego ze zmianą kursu złotego do euro	Ułatwienie dla podróżujących	Trudno powiedzieć	Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		9	16	35	8	1	919
Płeć	Mężczyźni	9	20	36	5	0	445
	Kobiety	9	12	34	11	1	474
Wiek	18-24 lata	7	19	52			103
	25-34	8	11	35	4	1	183
	35-44	12	18	33	3		162
	45-54	10	18	34	7	1	144
	55-64	8	19	35	10	0	162
	65 lat i więcej	8	13	26	22	1	166
Miejsce zamieszkania	Wieś	8	12	28	10	1	364
	Miasto do 19 999	9	24	34	11	1	130
	20 000 - 99 999	9	15	40	6		177
	100 000 - 499 999	7	16	39	6	1	160
	500 000 i więcej mieszk.	15	23	43	4		88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	4	10	25	21	1	190
	Zasadnicze zawodowe	12	15	31	10	1	225
	Średnie	9	17	37	3		283
	Wyższe	10	21	43	2	1	221
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	11	23	43	1		98
	Średni personel, technicy	13	14	35			39
	Pracownicy adm.-biurowi	5	24	37			48
	Pracownicy usług	13	8	35	5	1	60
	Robotnicy wykwalifikowani	9	20	34	2		100
	Robotnicy niewykwalifik.	15	8	20	8	2	50
	Rolnicy	8	7	42	12		35
	Pracujący na własny rach.	8	24	37	8		39
	Bezrobotni	4	13	37	3		74
	Emeryci	8	15	29	20	1	212
	Renciści	8	15	26	16		58
	Uczniowie i studenci	6	17	58			59
	Gospodynie domowe i inni	13	13	26	9	6	47
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	8	14	38	3	1	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	13	16	42			69
	sekt. pryw. poza rolnict.	11	21	34	5	0	251
	prywatnym gosp. rolnym	10	3	41	8	3	39
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	5	14	24	8		88
	501-750	10	13	34	8		91
	751-1000	9	12	35	7	1	151
	1001-1500	11	20	29	11	1	152
	Powyżej 1500 zł	9	19	46	4		196
Ocena własnych war. mater.	Złe	5	11	22	13	2	114
	Średnie	8	13	33	11	1	399
	Dobre	11	20	40	4	1	406
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	7	14	22	5	1	54
	Raz w tygodniu	9	15	33	10	1	384
	1-2 razy w miesiącu	12	20	38	6	1	165
	Kilka razy w roku	7	15	34	6	1	203
	W ogóle nie uczestniczy	7	16	44	8		109
Poglądy polityczne	Lewica	7	22	41	5		149
	Centrum	9	18	42	5	0	292
	Prawica	11	18	31	5	0	281
	Trudno powiedzieć	7	6	26	20	2	197